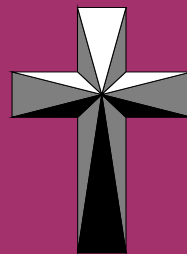

Riječ

List župe Presvetoga Trojstva Blagaj-Buna, godište 11., br. 27., 2012.

Čestit Božić i
blagoslovljena
Nova 2013. godina

Riječ

Osnivač i izdavač: Župa Presvetoga Trojstva
Blagaj-Buna

Odgovara: Don Nikola Menalo, župnik

List uređuje: Medijska sekcija Hrvatske katoličke
mladeži Buna

Uredničko vijeće: Slavko Raguz, Daria Puljić, Svjetlana
Miočević, Miroslav Selmanić, don Nikola Menalo

Lektor: Martina Arapović

Adresa: Pastoralni centar bl. Alojzija Stepinca,
88202 Buna

Tel/fax: 00387/36/480-600

List se uzdržava dobrovoljnim priložima.

Potporu listu kao i župnoj zajednici možete slati na
žiroračun otvoren kod Unicredit banke BH.

Broj računa: 3381002202726268;

Tisak: **GRAFIT**, Mostar

Ono što treba znati svaki župljanin naše župe

Župni ured Presvetoga Trojstva Blagaj-Buna
smješten je u

Pastoralnom centru bl. Alojzija Stepinca na Buni

tel./fax: 036 480 600;

e-mail: zupni.ured.blagaj-buna@tel.net.ba

www.zupablagajbuna.ba

Don Nikola Menalo, župnik

Svete mise slavimo:

nedjeljom u 8 i 11 sati i radnim danom kroz tjedan
(prema rasporedu u Župnom listu)

svake posljednje nedjelje u mjesecu
sv. Misa u Blagaju

U ovom broju donosimo:

Biskupova božićna čestitka

stranica 4

Oproštaj od don Bernarda

stranica 6

Razgovor s novim župnikom

stranica 8

Godina vjere

stranica 12

Djelo za duhovna zvanja

stranica 18

Dječji kutak

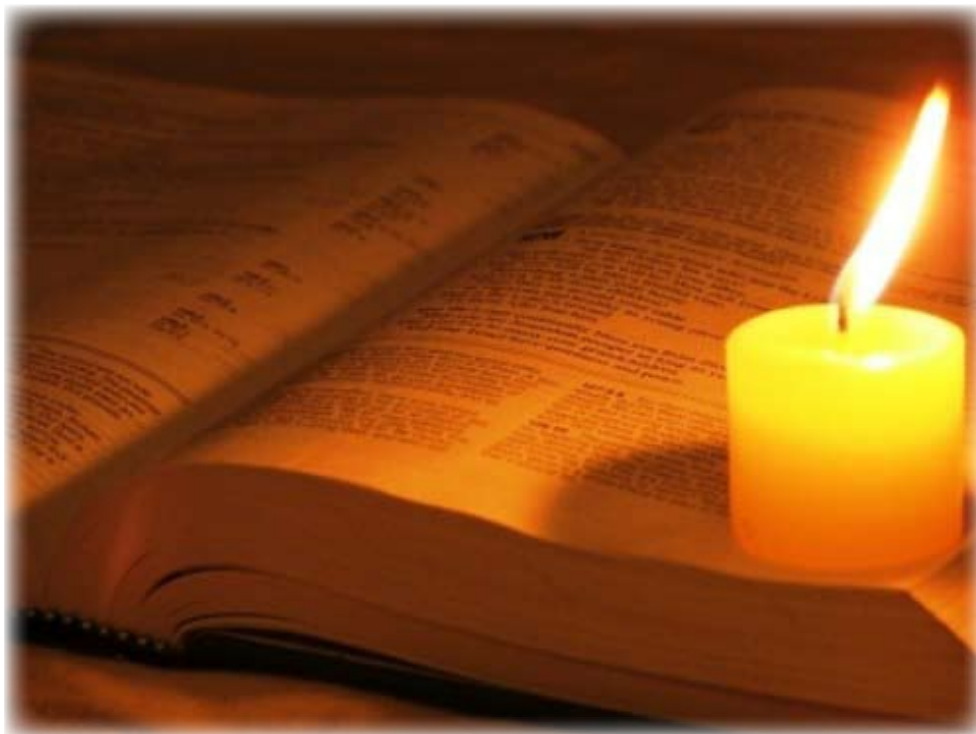
stranica 28

Blagoslov oltara u Blagaju

stranica 39

Razumiješ li što čitaš?

Otvorimo li ovaj naš godišnjak naići ćemo na mnoga mjesta koja ne znamo, na mnoge događaje koje nismo ni znali da su se dogodili u župi. Neki su nam jasni a neki zbunjuju. Slično je i s Biblijom. Opisi nasilja, Jahvine pristranosti, ljudskih nevjera, opisi zastranjenja u praznovjerje, izvještaji o neobdržavanju zakona, priče o prijevarama, ubojstvima, nevjerama. Biblija je prepuna odveć ljudskih elemenata da bismo iz prvoga čitanja mogli razabrati zbog čega je ona nadasve Božja Riječ. Stoga nije dovoljno čitati Bibliju. Nije najvažnije pročitati je jednom u životu. Valja se pitati ono što je Filip u Djelima apostolskim, po nadahnuću Duha Svetoga, pitao Etiopljanina kada ga je našao kako čita proroka Izaiju: “Razumiješ li što čitaš?”

Prvotna nam je duhovna lekcija da Bog nije po našim mjerama i našim očekivanjima. Drugo je da Biblija uopće nije knjiga koja govori jezikom razumijevanja. Ne izlaže nikakve spoznaje o Bogu na način kako to profesori objašnjavaju neki predmet. Biblija nije traktat o Bogu. Biblija je knjiga koja priča životne priče, ljudske životne priče sa svim mogućim dramama i

kroz njih ukazuje na Boga, njegovu ulogu u ljudskim životima, njegovu prisutnost ili odsutnost. Bog nije u knjigama nego u životu i da nije najvažnije tražiti ga u životu drugih, onih koji govore da su ga susreli nego ga valja pronaći u vlastitom životu. Ovaj naš godišnjak želi potaknuti sve nas na razmišljanje o našoj župnoj zajednici i godišnjim događajima u njoj. Neusporediv je s bilo kojom knjigom a kamo li Biblijom, ali želi uputiti u ono što nam Sveto Pismo prenosi. U ove dane razmišljamo o malom Bogu, Božiću. On sam je najavljen došao kao Emanul,

s nama Bog, i sve što je činio i govorio bila je samo potvrda da je Bog do kraja na strani čovjeka. Stoga se Biblija ne čita kao što se čitaju druge knjige. Nju se ne čita zbog informacija, nego zbog potrebe da svoj život oblikujemo prema riječi Božjoj, ne čita je se da bismo saznali što u njoj piše, nego da bismo naučili umjetnost življenja kroz odnos s Bogom. Ona nije samo zrcalo da vidim da li sam na pjeskovitom ili čvrstom tlu, nego je ona snaga koja me izvlači na kameni oslonac, svjetlo koje mi pokazuje izlaz iz vlastitoga mraka. Otkrivši da je Biblija prepuna opisa ljudskih, mučnih, teških sudbina, istovremeno otkrivamo da se Bog angažira s čovjekom u njegovom realnom, konkretnom, bolnom, mučnom, krvavom životu. Odnos s Bogom ne događa se u anđeoskim, prozračnim sferama. On je uzeo tijelo a s njim i sve ljudsko, jer upravo to ljudsko treba njegovu snagu i spasenje. S ovim mislima želim vam plodnu i blagoslovljenu Godinu vjere!

*Don Nikola Menalo,
župnik*

Vjerujem i u Isusa, Krista, Sina njegova jedinoga, Gospodina našega

Potaknuti Godinom vjere želimo u ovom božićnom otajstvu podsjetiti na više vjerskih istina koje se odnose na Isusa Krista - i tako čestitati Božić. Četiri su temeljne istine koje odgovaraju imenima istaknutima u naslovu a nosi ih Spasitelj svega svijeta, kako molimo u jednom odlomku Vjerovanja.

ISUS. Isus (grčki: Iesus; hebrejski: Ješuah) znači Spasitelj. U hrvatskom je narodu to ime toliko sveto i božansko da je nečuveno da roditelji nadjenu svomu djetetu ime Isus, kao npr. u Španjolskoj. Po Matejevu izvješću anđeo govori Josipu da će Marija roditi sina, a: “ti ćeš mu nadjenuti ime Isus” (1,21), dok po Lukinu prikazu anđeo govori Mariji: “Evo, začet ćeš i roditi Sina i nadjenut ćeš mu ime Isus” (1,31). Budući da su oboje po istom anđelu Gabrielu imali Božju objavu, lako su se dogovorili, jer se radilo samo o jednom Imenu. Ovim se naslovom želi reći da je Isus ljudsko biće, rođen od konkretne žene, u ljudskoj povijesti, s ljudskim imenom. Isus je dakle čovjek koji ima savršenu ljudsku narav, dušu, slobodu, mudrost, tijelo, ime, samo nema ljudske osobe, nego samo božansku, božanski “JA”, koji objedinjuje i božansku i ljudsku narav (hipostatska unija!). Pismo kaže da “Isus napredovaše u mudrosti, dobi i milosti kod Boga i ljudi” (Lk 2,52). Kao dijete, dječak, odrastao čovjek. Stoga, kada se kaže “Vjerujem u Isusa”, znači da prihvaćamo Isusa kao savršenu čovjeka, rođena od Djevice Nazarećanke. To što ne možemo razumjeti da Isus nema ljudske osobe, tj. ljudskoga “ja”, navodi nas da vjerujemo onako kako nam kaže Evanđelje i kako nas poučava Crkveno učiteljstvo.

KRIST. Ime Krist (grč. Christos, hebr. Messiah) znači Pomazanik. Iako se ta riječ u Starom Zavjetu odnosila najprije na kraljeve i svećenike kao Božje pomazanike, tijekom povijesti Židovi su zamišljali “Jahvina Pomazanika” koji će donijeti sreću, mir i

blagostanje židovskom narodu koji će gospodariti drugim narodima. Ime Krist označuje određenu funkciju. Znalo se da će doći “iz loze Davidove”, ali nije se znalo koja će osoba biti Krist - Pomazanik Božji. Isus sebe ne naziva izričito Mesijom, ali potvrđuje tu istinu kada je izgovore druge osobe: Samarijanka grješnica (Iv 4,25-26), Petar apostol (Mt 16,16-17), Kajfa veliki svećenik (Mt 26,63-64). Isus je svojim životom, osobito smrću i uskrsnućem dokazao da ne odgovara uskogrudnoj političkoj i zemaljskoj ideji židovskoga Mesije ili Krista. On je duhovni Mesija-Pomazanik, Osloboditelj od grijeha svojim oproštenjem, od vraga svojom moći, i od smrti svojim uskrsnućem. Ne obuhvaća samo jedan narod, nego cio svijet. Tko je na njegovoj strani, taj je oslobođen,

pobjednik! Krist je postao ispunjenje svih opravdanih čežnja čovječanstva. On je savršenstvo čovječnosti i vrhunac povijesti. Već od samoga njegova rođenja - prvoga Božića! - cijela se ljudska povijest dijeli u dva razdoblja: prije i poslije Krista. Krist je povijesna granica između stare i nove ere, Kristove ere.

Tako pojam Krist, koji se pridaje Isusu, ne označuje više samo funkciju pomazanika, nego postaje vlastito ime Isus Krist, koje se u Novom Zavjetu nalazi na 145 mjesta, a Krist Isus na drugih 80 mjesta. Kada kažemo da vjerujemo u Krista, time vjerujemo u smisao ljudske povijesti, po Kristu, u ispunjenje Božjih obećanja čovječanstvu, u ostvarenje ljudskih težnji za savršenošću i besmrtnošću.

SIN. Ne misli se ovdje na Isusa kao Sina Božjega u onom smislu kako Isus veli: Mirotvorci će se “sinovima Božjim” zvati (Mt 5,9), ni onako kako je rimski stotnik rekao na Kalvariji “ovaj čovjek bijaše Sin Božji” (Mk 15,39). To znači da su ti “sinovi Božji” “slični” Bogu. Odnos Boga Oca i Isusa Krista Sina jest jedinstven,

jedincat. Zato i kažemo da vjerujemo u jedinoga Sina Božjega. Vidljivo je to i po tome što Isus uvijek kaže: “moj Otac” i “vaš Otac”. Bitna je razlika između Isusova naravnoga i vjekovječnoga sinovstva i našega vremenitog posinovstva u tom istom Sinu.

U Evanđeljima čas postoji jednakost i istovjetnost Oca i Sina: “Tko je vidio mene, vidio je i Oca” (Iv 4,9). Ali postoji također i podređenost i različnost: Tu zapovijed primih od Oca svoga (Iv 10,18). A jednom čak reče: “Otac je veći od mene” (Iv 14,28), što se očito misli da je veći u odnosu na Isusa kao čovjeka.

Osim toga, postoje vjerske istine koje su povlastice samo Sina, Isusa Krista. Savršeno znanje: “Kao što mene poznaje Otac, i ja poznajem Oca” (Iv 10,15). To je osobno poznanstvo, licem u licem. Isus je objava Očeva: Ja govorim što vidjeh kod Oca (Iv 8,38). Vječni život: Volja je Oca “da tko god vidi Sina i vjeruje u njega, ima život vječni, i ja da ga uskrisim u posljednji dan” (Iv 6,40). Otac povjerava Sinu suđenje nad svima: Otac ne sudi nikomu: “sav je sud predao Sinu” (Iv 5,27).

Isus vrši svoje poslanje na savršen način u poslušnosti Ocu (Fil 2,8) i po njemu i mi koji se u njega krstimo, koji u njega vjerujemo, postali smo “djeca Božja” (Iv 1,12). Vjerovanje nas uči da je Isus Krist pravi Sin Božji, u bitnom, osobnom, apsolutnom i božanskom značenju. On je Jedini, Jedincati, Jedinorođeni Sin Božji u božanskoj naravi istobitan s Ocem, u osobi različit od Oca i Duha Svetoga, a u ljudskoj naravi istobitan s nama u svemu, osim u grijehu. Zato nas i može razumjeti i pomoći u konačnu spasenju.

GOSPODIN. Taj naslov uključuje potpuno gospodstvo, apsolutno vlasništvo, savršeno kraljevstvo i samo božanstvo. Mi nismo vlasnici ni sebe samih ni drugih, nego je Bog naš Vlasnik, Gospodar našega života i naše smrti, vremena i vječnosti. Zato blagovijest ili Evanđelje ovogodišnje Polnočke sadrži sve te istine naše svete vjere: “Danas vam se u gradu Davidovu rodio [Sin] Spasitelj [Isus] - Krist, Gospodin” (Lk 2,11).

Svim vjernicima želimo sretan Božić - savršeno čovječstvo u Isusu, osmišljenje života u Kristu, savršeno posinstvo u Sinu Božjemu i radosno služenje Gospodinu Bogu. Sretna Nova godina svim ljudima miljenicima Božjim! (Lk 2,14).

+ Ratko, biskup

Radujte se narodi

*Radujte se narodi, kad čujete glas,
da se Isus porodi u blaženi čas.*

*Svaki narod čuj, čuj,
i Betlemu pristupljuj!
pristupljuj!*

*Vidi Božje otajstvo u podrtoj štalici
I tko trpi uboštvo na toj tvrdoj slamici.*

*To otajstvo čuj, čuj,
i k jaslicam pristupljuj!
Pristupljuj!*

*Raduje se Marija s Josipom gledeći
Anđeo pjeva “Glorija” po zraku leteći*

*I ti, svijete čitavi,
Spasitelja pozdravi!
Pozdravi!*

*Dođi i ti, narode, k Betlehemskom
dvoru,
pridruži se klanjajuć anđeoskom koru.*

*Lijepo dare daj, daj,
pa mu lijepo zapjevaj.
Zapjevaj!*

*Zdravo, mali Isuse, koji sad nas pohodi!
Tebe sav puk uznosi, nas u slavu vodi Ti!*

*Sveto Tvoje rođenje,
bilo svim na spasenje,
spasenje!*

*Sveto Tvoje rođenje,
bilo svim na spasenje,
spasenje!*

Oproštaj s našim kršćaninom

Rastanci su uvijek tužni. Svako ljeto nosi upitnik hoće li naš “stari” župnik ostati s nama i kada će dobiti novi dekret. No, svakako kada jednom razdoblju dođe kraj uvijek se prisjećamo samoga početka. Sjećamo se Mise pod kojom je don Ivo uveo našega novog župnika. Sjećamo se njegove ozbiljnosti i oštrog pogleda. No, sada kada pogledamo unatrag itekako smo sigurni da se iza tog pogleda krije veliko srce puno razumijevanja i spremnosti za potrebne.

Don Bernard je 3 godine bio župni upravitelj u našoj župi. S obzirom da je bio sam na poprilično zahtjevnoj župi, imao je potrebu za pomoći. Mladi HKM-a, zborovi *Mir i Put ljubavi*, udruga *Sv. Veronika*, HKUD *Herceg Stjepan*, Pastoralno vijeće i druga vijeća koja djeluju u župi, te brojni drugi župljani vrlo su rado surađivali s njim i bili mu na usluzi. Kroz ove 3 godina napravio je dobru radnu atmosferu, mladima i drugima prepustio mnoge funkcije na izvršavanje. Nakon razdoblja prilagodbe brzo smo uspostavili pravi kontakt i krenuli u

osvajanje još nekoliko akademskih, crkvenih i životnih godina. Zajedno s njim izgrađivali smo se. Rasli u vjeri i radosno izvršavali započeto. Od milja zvao nas je sve *kršćani* i po tom ćemo ga zasigurno prvenstveno zapamtiti. Ne ćemo sigurno zaboraviti ni tzv. “vrući stolac” na kojem smo sjedili dok nas je opominjao za prihvaćene a neizvršene odgovornosti. Ali i to je urodilo plodom. Možemo reći da su poglavlja *odgovornost* i *točnost* uspješno naučena, te se nadamo da ćemo ih znati dalje koristiti.

U ljeto 2012. kada smo i saznali za njegov novi dekret i odluku nije nam bilo svejedno. Naime, naš don Bernard je već godinama imao želju ići u misije u Afriku, točnije u Tanzaniju, i ove godine biskup Ratko mu je odlučio dodijeliti dekret tamo gdje će se nakon priprema, pridružiti našem bivšem župniku don Velimiru Tomiću na novoj misijskoj postaji u biskupiji Arusha.

Na svetim Misama u nedjelju, 26. kolovoza, oprostio se od naše župe te na kraju Mise rekao:

“Sljedeće nedjelje, ako Bog da, u našu župu dolazi novi župnik, don Nikola Menalo. S ovom svetom Misom, ja se, braćo i sestre, službeno opraštam od vas. Bit ću još ovaj tjedan na raspolaganju u župi dok ne dođe vaš novi župnik. Siguran sam da ćete ga lijepo primiti i prihvatiti kao što ste primili i mene, i sve druge svećenike dosada koje vam Crkva šalje.

Koristim ovu prigodu da zahvalim svima na ove tri godine koje smo proveli zajedno, vi kao župljani, a ja kao

župnik. Ono uvijek može i bolje pa ujedno dok vam zahvaljujem na svemu dobrome, pozivam vas da s novim župnikom i svim budućim svećenicima, uvijek s novom snagom rastete i napredujete u dobru. Ne samo izvana, građevinski i izgledom, nego još više iznutra, u samima sebi, u svojoj obitelji, a time i kao ova naša župna zajednica i narod. Ja ću, ako Bog da, i ako me zdravlje posluži, po svojoj davnoj želji, i uz biskupovo dopuštenje i poslanje, na koju godinu otići u afričku Tanzaniju, pripomoći ako što budem mogao našem bivšem župniku, don Velimiru Tomiću. Imam i jednu molbu, više možda želju, a tiče se vas, župe

i župljana. Kada dođe vrijeme za to, za dvije, pet ili deset godina - svejedno - da širokogrudno, kršćanski i bratski, prihvaćate i prihvatite sve naše župljane koji još ne dolaze u ovu našu crkvu a koji su, možda većina i najmanje svojom krivicom, svih ovih godina praktično izvan naše župne zajednice. Ono što ne možemo učiniti mi ljudi, može vrlo jednostavno dragi Bog. A vi, dragi župljani, na tome putu ne budite, ne daj Bože, zaprjeka, nego bratska ruka i pomoć kako svećenicima, tako i svima njima. Još jednom, hvala vam na svemu, i pomolite se katkada i za nas koji smo daleko!"

Svjesni smo činjenice da je to svećenički poziv služiti i biti poslušan. No, nama se sa svakom novom promjenom i dalje tako teško pomiriti i prihvatiti. Željeli smo mu uručiti prigodan poklon da ga uvijek podsjeća na boravak na Buni i u dalekom svijetu. Prigodno smo se oprostili jednim malim oproštajnim domjenkom uz našu Bunu u don Bernardovom stilu. Bez velike buke, ponizno, skromno i samozatajno. Kako je i boravio ovih godina, tako je i otišao dalje svojim putom. Poklonili smo mu digitalni aparat malo bolje rezolucije da možemo održavati fotokomunikaciju jer slika ipak govori 1000 riječi. Poklonili smo mu i Englesko - swahili rječnik kako bi mu omogućili što lakše učenje. Nadamo se da

će mu ovi pokloni prvenstveno biti korisni, a mi smo ugradili dio srca Bune i naših župljana u sve njih.

Dragi don Bernarde, hvala Vam što ste nas svojom skromnosti i velikim srcem poučili mnogim životnim lekcijama. Hvala Vam što ste se nesebično darovali za rast naše župe i ulagali uvijek i više nego što ste dopuštali da primijetimo.

Sada krećete novim životnim putom... Ponosni smo što je još jedan župnik naše župe krenuo stopama misionara. Nama nije preostalo ništa drugo nego moliti se za vas kao i za sve naše misionare da vam putovi budu što manje trnoviti.

Ovakva odluka vrlina je velikih i hrabrih ljudi, a mi smo imali čast da ste s nama proveli ove tri godina zajedništva. Uistinu ste bili posebni. I ni vi, kao ni svi naši bivši župnici, ne zaboravite da svi putovi sa svih strana svijeta vode na Bunu... i dalje je to i vaša Buna i zato nam kada navratite u naše krajeve uvijek budite drag gost. Čekaju Vas vaši kršćani...

U našu župu je stigao novi župnik don Nikola Menalo. Od srca mu želimo dobrodošlicu i da se što prije prilagodi i upozna nas i našu Bunu. Uvjereni smo da ćemo iznjedrili dobar odnos i suradnju s njim.

Marina Rajić

Razgovor s novim župnikom

DON NIKOLA MENALO, sin Marka i Zore r. Vuletić iz Višića, župa Dračevo, općina Čapljina, rođen je 30. svibnja 1975. u Metkoviću. Osmogodišnje osnovno školovanje završio je u Višićima (1982.-1990.) a klasičnu gimnaziju u Nadbiskupskom sjemeništu u Zagrebu (1990.-1994.). Nakon položenog ispita zrelosti započeo je filozofski i teološki studij koji je završio na Teologiji u Splitu. Za đakona Trebinjsko-mrkanske biskupije zareadio ga je biskup Ratko Perić 26. prosinca 1999. u Mostaru, a za svećenika isti biskup 29. lipnja 2000., također u Mostaru. Nakon svećeničkoga ređenja djelovao je kao župni vikar u sljedećim župama: Stolac (2000.-2002.), Domanovići (2002.-2004.), katedralna župa u Mostaru (2004.-2006.) i u Studencima gdje je imenovan 8. kolovoza 2006. a razriješen 4. srpnja 2007. Bio je član vijeća BKBiH za mlade (2005.-2007.) i povjerenik za pastoral mladih u Hercegovini (2006.-2007.). Od rujna 2007. do ljeta 2010. nalazio se u Veneciji na postdiplomskom studiju crkvenoga prava, koje je magistrirao. Po povratku iz Venecije, 2010. godine imenovan je pomoćnikom župnika sv. Mateja u Mostaru i upraviteljem župe Drežnica. Od siječnja 2011. vrši službu sudskoga vikara i sudca pojedinca na crkvenom sudu prvoga stupnja u Mostaru. Kanonsko pravo predaje na Teološko-katehetskom institutu u Mostaru. Član je Teološkog vijeća i Zbora savjetnika. Od rujna 2012. imenovan je župnikom župe Presvetoga Trojstva Blagaj-Buna.

1. Kakvi su Vaši prvi dojmovi župe Presvetoga

Trojstva koju ste preuzeli ujesen ove godine?

Kada me pitaju kako je na Buni, odgovorim zbunjeno i to iz više razloga. Prvi razlog je taj što je svaka novost i nova stvarnost u kojoj se svećenik, poslan od Crkve, nađe. Novi je to oblik življenja, nova je to sredina, nova je to okolina, novi su to izazovi, a i čovjek iz dana u dan postaje noviji u svojim razmišljanjima i propitivanjima. Župa je prostrana, u njoj je mnogo vjernika iz mnogih krajeva. Svi oni sa sobom nose dio svoga mjesta i svoga kraja, dio običaja koji su imali pa izgubili nalazeći se na vjetrometini zbivanja. Ono što su imali i pronijeli sa sobom upravo je vjera u Uskrsloga Spasitelja koja nas

okuplja. Ova je godina proglašena Godinom vjere pa je i meni poticaj na razmišljanje kako vjeru učiniti djelotvornijom - da ne ostane na riječima nego je pretočiti u djela. Tako je Isus činio i pozvao sve nas da ga nasljedujemo. Propovijedati i naviještati, ali i riječi u djela sprovesti.

2. Možete li nam reći koji su Vaši primarni ciljevi za dobrobit

naše župe?

Primarni ciljevi su oni koje je Krist Gospodin ostavio za naše spasenje, a to su sakramenti. Ne bih volio kada bi netko zbog mene bio uskraćen bilo kojega sakramenta: od krštenja do vjenčanja. Nakon dijeljenja sakramenta drugi primarni cilj je naviještanje Božje Riječi. Potom dijeljenja blagoslovina i blagoslova. Upravo zato svećenik i djeluje u jednoj župi među povjerenim mu pukom. Nakon toga je kateheza ili župni vjeronauk. Drago mi je kad vjeroučenici s radošću dolaze u prostorije župe slušati o Bogu, Gospi, svecima i istinama Katoličke Crkve. To me raduje!

3. Smatrate li da ćete moći sami kao župnik obavljati sve dužnosti u ovoj prilično zahtjevnoj i velikoj župi?

Ne želim sam obavljati sve dužnosti. Tu je Župno pastoralno vijeće koje pomaže svojim savjetima. Tu je HKM. Zar ne kažemo da na mladima svijet ostaje! Kroz lijepu organizaciju može se štošta napraviti zajedničkoga i lijepoga u našoj župi. Tu su zborovi koji lijepo pjevaju te misna i crkvena slavlja uljepšavaju. Tu su “Veronike” koje mole. Drago mi je kad tamburaši zasviraju, djeca i mladi zapjevaju, Kulturno umjetničko društvo zapjeva i zaigra, a Šimuni Cirenci priteknu u pomoć. Vidite li da nisam sam i da će biti lako uz vašu suradnju i pomoć.

4. Što očekujete od nas župljana, posebno nas mladih ljudi?

Od mladih ljudi očekujem da iskoriste talente od Boga im dane. Imate ih mnogo. Nemojte ih zatrpiti nego ih udvostručite, ustrojućite. Koji je najbolji način? Ne biti lijen nego raspoložen trajno činiti dobro.

5. Na kraju razgovora, možete li reći nekoliko riječi svim našim župljanima povodom nadolazećeg Božića, blagdana kojemu se svi tako radujemo?

U proslavu svoga evanđelja sv. Ivan evanđelist piše: “U početku bijaše Riječ i Riječ bijaše u Boga i Riječ bijaše Bog” (Iv 1,1). Ta Riječ sišla je među nas ljude i donijela nam radost koja se neobično širi u božićno vrijeme. Mi se ljudi razlikujemo od drugih živih bića upravo po riječima. Zbog toga bi najviše volio, ne samo u ovom božićnom ozračju, nego u cijeloj godini i životu da pazimo na svoje riječi. Riječi naše, ljudske, obične, svakodnevne mogu odzvanjati smisleno ili blijedo, biti jake ili slabe, donositi život ili zadavati smrt. Riječ je živa, snažna i uvjerljiva kada iza nje stoji onaj koji je izriče. Izgovaramo li međutim riječi a ne stojimo iza njih one su blijede, prazne i mrtve. Izričemo ih ali kao da nisu prošle preko naših usta. Obojane su našim glasom ali nemaju boju našega života. Posuđene, ukradene, tuđe riječi. Ponavljamo ih jer nemamo svojih. Trošimo ih jer nam ne znače ništa. I redovito se dogodi da više teku što nam manje vrijede i više gube na vrijednosti što se više množe. Nisu dorasle u šutnji pa zvone prazno, i nisu dozrele u iskustvu pa nemaju težine. Takve riječi ne donose život i zbog toga su nevažne i beskorisne.

Nekima od njih nikada nismo udahnuli snagu.

Ima riječi koje imaju težinu i životnost. Zvuče uvjerljivo, istinito i snažno. Izgovaraju ih ljudi koji stoje iza njih, koji vjeruju Riječi. Takvi redovito ne govore mnogo i nisu nametljivi. No, kada progovore iz njih govori životna mudrost i životno iskustvo. Kad čitamo njihove riječi pred nama se otvaraju novi svjetovi. Riječi se pretvaraju u svjetlo koje nam pokazuje staze koje nismo poznavali, nove prostore. Oblikuje nas svojom jasnoćom.

Ima nekih koje nam se urežu u pamćenje da ih nikada ne ćemo zaboraviti. Dovoljno je nekada da jedna riječ bljesne pa da život dobije drugi smisao. Takve riječi pamtimo i živimo od njih. Te je riječi govorio Isus, Božić. Od tih se riječi živi. Neka nam novorođeni Kralj prosvijetli naše životne, krivudave staze svojom svemoćnom riječi!

Daria Puljić

Što ću učiniti u Godini vjere

Prvi kršćani pod Rimskom vlašću podnosili su teške progone, zatvore i ubojstva. Zbog čega? Samo zbog toga jer su kršćani ili jer su željeli postati kršćanima. Dakle - zbog Isusa. Tako tri stoljeća, sve do 313. godine kad im je konačno priznata sloboda. Kroz ta tri stoljeća imamo mnoge mučenike pape, biskupe, svećenike i vjernike. Svima poznate kršćanske katakombe označavale su mjesto liturgijskih susreta, molitve i pogreba. Dakle, religiozni život u prva tri stoljeća kršćanstva odvijao se pod zemljom. Međutim, i kad je kršćanstvo postala slobodna i priznata vjera, mučeništva nisu prestala. Kroz cijelu povijest Crkve mnogi su dali život za Krista i vjeru. Čak i u najmodernije i najciviliziranije vrijeme Crkva je doživljavala najteže progone i mučeništva. Kolike su samo žrtve bezbožnoga komunizma iz posljednjega, 20. stoljeća. Simbol vjere i mučeništva hrvatskoga naroda pod komunizmom jest kardinal Alojzije Stepinac čije je biskupsko geslo glasil: *U tebe se, Gospodine, uzdam! (In te, Domine, speravi!)*. A životno načelo cijeloga njegova vjerničkog bića bilo je: Život dati, Crkvu ne izdati!

Evo nas u Godini vjere. Ima li pogodnijega vremena i trenutka u kojem možemo pokazati Gospodinu da smo spremni za njega barem nešto učiniti ili žrtvovati. Ne, nitko nas ne goni na mučeništvo za vjeru, nitko nas ne progoni niti zatvara u zatvore zbog toga što smo katolici ili kršćani. Ovo je trenutak u kojem želimo samoinicijativno nešto učiniti kao svoj dar Gospodinu, kao svoju žrtvu Isusu, kao znak ljubavi za sve ono što je on učinio za nas. Mogu izabrati što god hoću:

U Godini vjere ne ću izostaviti nijednu nedjelju svetu Misu. Koliko puta izidem subotom navečer u kafić, u disko, na rođendan i do sitnih sati plešem, pijem, lumpujem, griješim. Vratim se kući u 5 ujutro. A onda prespavam i ranu i kasnu i večernju svetu Misu! I neka me nitko ne dira. Sram me i stid bilo! Lijenčino pokvarena! A svoga najboljega i jedinog pravog prijatelja - Isusa - napustio, zanemario, ostavio. Što će mi on? Ta imam ja boljih prijatelja od njega! Oni su mi važniji. E, ne će više tako biti, Isuse, vjeruj mi. Ako je moj dragi Alojzije Stepinac, i toliki drugi kršćanski

mučenici, mogao za tebe život dati, mogu se valjda i ja nedjeljom za tebe ustati na svetu Misu, pa makar kući došao u 5 ujutro!

U Godini vjere odreći ću se jedne teške psovke. Kako mi je drago kad me netko pohvali, kad kaže da sam pravi dečko, da sam uljudan, pošten, radin, da sam vrijedna i poštena djevojka. A kako me opet zaboli kad počnu ružno pričati o meni, grđiti me, kritizirati, opominjati, pa makar i imali pravo. Kako je tek mom dragom Isusu kojega uvrijedim najtežom psovkom, kletvom, kojega nagrdim uvrijedom, kojega napadam bez razloga i stalno mu nešto prigovaram, a sve što imam i što jesam - od njega imam i jesam! O, Isuse moj, oprosti mi. Ne ću te u Godini vjere nikad uvrijediti teškom psovkom, a ti mi pomoz da se takve psovke odreknem zauvijek!

U Godini vjere ću postiti jedan dan u tjednu. Ne ću kao ove neke djevojke i žene što idu na dijete. To nije radi Isusa. To je radi izgleda, radi ljepote, da se nekome svidim, da nekoga privučem. Ili da se svidim sama sebi! Isuse, ja želim jedan dan radi tebe - postiti, ne ići na dijete, nego postiti! Ja se želim svidjeti tebi, ne nekom drugom. Ja želim učiniti vitkom i privlačnom svoju dušu da je Ti još više uzljubiš i zavoliš, ljubitelju duše moje!

U Godini vjere okanit ću se kladionice. Jadam sam ja, moj Isuse. Ono nešto kukavnoga novca negdje zaradim ili mi ga otac dadne, pa u kladionicu, pa na kocku, ili na rakiju. Pa sve sebe tješim da je to pomalo, ta ne ću ja puno da oštetim sebe i obitelj. A kroz godinu se skupi po 200 ili 300 maraka, nekad i više. Mogao bih djetetu godinu dana plaćati autobusnu kartu. Eto mi pameti, kukavne i žalosne! Umjesto da taj novac dadnem svome djetetu za obuču ili knjige, dadem ga nekom profiteru! Ili da kupim u kuću vreću brašna! E, ne će više tako biti. U ovoj Godini vjere ne ću svoj novac davati gulikožama, nego za svoju obitelj, ženu, djecu, za svoje potrebe. Ama, ove ću godine to dati sve za lemuzinu, pa će Bog meni to vratiti s najboljim dobitkom u blagoslovu svome.

U Godini vjere pročitat ću nešto duhovno. Koliko samo puta kupim *Večernje, Jutarnje, Sportske* ili kakve

novine s križaljka samo da mi prođe vrijeme uz kavu, uz ljenčarenje i uz nerad. Pa onda s kolegama raspravljam o utakmicama, boksu, autima i dnevnoj politici. Pa se pravim pametan i rješavam s njima svjetske političke sukobe i interese. A od toga za moju dušu i duhovni život ama baš nikakva ni interesa ni rješenja! E, ne ću tako u Godini vjere. U ovoj ću godini kupiti životopis dvojice svetaca, dvije duhovne knjige. Upitat ću župnika za prijedlog. Tu ću sigurno naći pravo duhovno bogatstvo i životno rješenje za mnoga pitanja koja muče svakoga čovjeka, pogotovo vjernika. Ta ne će moje egzistencijalne i obiteljske probleme rješavati *Večernje* i *Sportske*.

Da razbije samoću. Bit će joj sigurno lakše. A, uvijek joj nešto treba: kruha, soli, donijeti nešto iz trgovine, iscijepati drva ili nešto popraviti u kući. Neka se barem u Godini vjere ne osjeća sama.

U razgovoru s jednim studentom, dok smo pričali o školi, studiju i životu, reče mi: Velečasni, u našoj studentskoj menzi, kad sjednemo ručati, nitko se živ ne krsti, a skoro svi katolici. Kao da smo ateisti. Nitko se ne će prekrižiti prije jela. Svi se stide. Koga? Katolici se stide katolika. Eto, to smo ti mi: bijedni katolički studenti. Stidimo se vlastitoga križa. Stidimo se samo prekrižiti prije jela. I, znate što sam odlučio: Idem se ja kroz Godinu vjere u našoj studentskoj menzi prije jela

svaki put prekrižiti i pomoliti. Pa neka svi bulje u mene. I neka se stide koliko god hoće. Ja se više u našoj studentskoj menzi ne želim stidjeti svoga križa i svoga Isusa i to među katolicima. Pa, kako bih sutra svjedočio među ateistima i mrziteljima vjere. Ja se od sada križam u studentskoj menzi prije jela. To je moja odluka za Godinu vjere!

Eto ga, vrlo jednostavno i praktično. Koliko samo načina ima svjedočiti za Isusa na bilo kojem mjestu.

U Godini vjere pomoći ću svojoj susjedi starici. Ima jedna starica u našem susjedstvu, živi sama. A znaš kako je kad živiš sam bez igdje ikoga. Kao ćuk. Nemaš s kime riječ progovoriti. Muž joj davno umro, a ima troje djece koji žive daleko od nje sa svojim obiteljima. Može sto puta umrijeti dok joj oni dođu. Svakoga ću tjedna u Godini vjere otići malo k njoj. Samo da porazgovaramo.

Bez mučeništva i bez progona. Godina vjere je idealno vrijeme za takvo što. Pronaći ću i ja nešto čime ću pokazati svoju želju, volju i svjedočanstvo. Ne želim ostati bezidejan i mrtav u ovoj Godini vjere. Isuse, ti mi pomози da se u ovoj Godini vjere obogatim i uzrastem u svom kršćanskom i duhovnom životu.

Don Ivo Šutalo

Godina vjere u župi

Početak Godine vjere u našoj biskupiji započeo je svečanom svetom Misom u mostarskoj katedrali, u subotu 13. listopada 2012. pod geslom *Obitelj - žarište vjere*. Na tu Misu bili su pozvani predstavnici župa, po jedna obitelj iz svake župe. Našu župu predstavljala je obitelj gosp. Mirka Perića, koji ima i bogoslova Roberta u Bogosloviji u Sarajevu. Kao vidljivi simbol kroz godinu vjere izabrana je svijeća, koja simbolizira Isusa Krista i naše krštenje. Ujedno se u obredu krštenja svijeća daje obitelji da podržavaju svijetlo kojim im je Krist dijete prosvijetlio. Ovu je svijeću Mirkova obitelj svečano unijela u našu župnu crkvu te smo od njezina plamena upalili oltarske svijeće. Pod Misom u 11 sati svijeću je unijela obitelj Tomislava Solde. Ujedinjeni s mjesnim biskupom i ostalim župnim zajednicama naše mjesne Crkve preko ovoga plamena svijeća zakoračismo u Godinu vjere koja je pred nama. Pastoralni plan i program, bogat mnoštvom susreta i događanja, napisan je u Vodiču kojega je izdala naša *Crkva na kamenu*, te smo ujedno pozvani kroz vjeru rasti. Ovih smo dana također postavili dio postaja križnoga puta u našu novu crkvu. Postaje su djela vodećih hrvatskih slikara, a kada se upotpuni cijeli križni put dat će ljepotu crkvi koja raste i građevinski i umjetnički, a nadasve duhovno. Dok gledamo vodeće hrvatske slikare i njihovu interpretaciju događaja s Isusova križnoga puta nuka nas na početku Godine vjere razmišljati kako se vjera slika? Vjera se slika kao nebeska Djevica, s koprenom na očima, otvorenim ušima, križem, a katkad i ključevima sv. Petra u ruci i s prstom na usnama. Koprena na očima označuje da se često mora vjerovati zatvorenim očima, tj. da nas vjera ne će prevariti; otvorene uši označuju da vjera dolazi po slušanju: *fides ex auditu*, tj. poznajemo istine vjere slušajući nauk Crkve; križ i ključevi sv. Petra u ruci znače da je nauk predan posebice Papi; prst na usnama znači da kršćanin treba o vjeri više šutjeti poput Marije te o njoj razmišljati a tek onda raspravljati. „Vjera je od propovijedanja, a propovijedanje riječju Kristovom.“ (Rim 10,17).

Simbol vjere

Svaka se religija prepoznaje po svome vjerovanju, po onomu što se naziva “istinama vjere” i po čemu religijska zajednica dobiva svoju vlastitost. Te su istine tijekom povijesti oblikovale samu formu vjerovanja, izraženu u disciplini moralnoga i kulturnoga života. Iz tih istina su u pojedinim religijama izrasle i predaje, svete knjige, zapovijedi i norme življenja. No, kršćansko je iskustvo stvorilo kratke “sinteze” vjerovanja, oblikovane kao skup temeljnih istina u Bogu nazvane simbolima vjere, kojih po strukturi vjerovanja ima dvanaest.

1. VJERUJEM U BOGA OCA SVEMOGUĆEGA, STVORITELJA NEBA I ZEMLJE

U svakoj molitvi govorimo o Bogu i na poseban način ga opisujemo. Najprije kao onoga koji je Stvoritelj svega svijeta, onom Bogu koji je velik i koji ima vlast nad svime stvorenim, ljudima, životinjama, svemirom i pojavama. Njegova velika snaga i svemoćnost je općeprihvatljiva činjenica, razumljiva konstanta koju svaki vjernik razumije. Svaka njegova moć je potkrijepljena biblijskim izražajima i na najbolji način je prikazuje, počevši od Knjige postanka gdje kaže: “Zar je Gospodinu išta nemoguće.” Njegova svemoć se nastavlja i u Novom Zavjetu gdje u Njegovo ime, Isus, a kasnije i ostali učenici čine čudesa. Bog nam se na poseban način približava i danas, daje nam snagu u teškim trenucima, briše suze s očiju onih koji plaču, smiješkom podiže one koji su obeshrabreni, i tu se ističe njegova moć i dobrota i pokazuje nam da je jedino zlo strano njegovoj naravi.

Temeljna egzistencijalna životna pitanja svakoga čovjeka su: odakle dolazimo, kamo idemo i koja nam je svrha. Vjera u Boga Stvoritelja vraća nas u biblijsko izvješće o stvaranju i tu nam daje svaki odgovor na pitanje o našem podrijetlu i svrsi postojanja. Svjesni smo da sve ima začetak u Bogu i kada ga pokušavamo povezati s govorom znanosti ne možemo ga ispravno razumjeti bez gledanja iz vjere, izrasle iz Božje objave u Kristu. Bog se s razlogom smatra “Gospodarom” zemlje. On je taj koji je stvorio muškarca i ženu, da jedno drugom budu partneri u pomoći, da daju zajedno život, da imaju na raspolaganju cijeli svemir i daje

im moć da otkrivaju i proučavanju sve što je plodom njegove stvaralačke ljubavi. Vjerom u Boga Stvoritelja vjernik sebe pronalazi u Bogu, izručuje se njemu, štoviše, “odriče” se svega jer spoznaje da sve iz njega proizlazi i njemu se vraća.

2. I u Isusa Krista, Sina njegova jedinoga Gospodina našega

Mi, kršćani, “Gospodinom” ne nazivamo samo Boga Oca, nego i Isusa Krista. Onoga koji je uskrsnuo od mrtvih i samim time priznajemo da je Isus sam Bog. Na samom početku kršćanstva rimski carevi su se držali “gospodarima svijeta” pa su sebi prisvajali naslov “Bog”. Zbog toga su brojni kršćani, kasnije mučenici životom plaćali priznanje da je Isus “Bog” i da ispovijedaju vjeru u Isusa Krista, jedinoga Gospodina. Isus Krist je Sin Božji, druga osoba Presvetoga Trojstva. Crkva nas naučava da je on Bog od Boga, Svjetlo od svjetla, pravi Bog od pravoga Boga, rođen, ne stvoren, istobitan s Ocem. Čitajući Sveto Pismo i živeći u skladu s Božjim zakonima osjećamo da je otajstvo Kristova bića u odnosu s Bogom. Samo njegovo ime, Isus, Jošua, znači Bog spašava i on sam ispunja obećanje svoga imena, spašava nas i donosi nam spasenje. Krist, kao “Mesija” i “Pomazanik” jest temeljni kamen na kojemu je izgrađena kuća našega spasenja i to je jedino ime od Boga dano ljudima po kojemu se možemo spasiti. Isus je ostvario mesijansku nadu Izraela svojom trostrukom službom svećenika, proroka i kralja. Isus je prihvatio ispovijest vjere kojom ga je Petar priznao Mesijom, navješćujući tada već blisku muku Sina čovječjega. Isus je jasno dao na znanje da je on Onaj “koji je sišao s neba” (Iv 3,13) da ljudima dadne novi život po svojem otkupiteljskom poslanju Sluge patnika: “Sin Čovječji (...) nije došao da bude služen, nego da služi i život svoj dade kao otkupninu za mnoge” (Mt 20,28).

3. Isus Krist začat po Duhu Svetom, rođen od Marije Djevice

Mi kršćani vjerujemo da je Isus Krist pravi Bog i pravi čovjek. Kao Sin Božji on je Bog odvijeka, a čovjekom je postao začecem u krilu majke Marije. Isusovo začecé dogodilo se na jedinstven, čudesan način. Kao što je Bog na početku samom svojom riječju stvorio nebo i zemlju, Duh Sveti oživotvorio je krilo blažene Djevice Marije, i ona je bez čovjekova sudjelovanja začela Isusa Krista,

koji bijaše Sin Božji odvijeka. Stoga se ona i u Svetom pismu i u vjerovanju Crkve uvijek naziva Djevica, a mi je iz najdubljeg poštovanja zovemo blažena Djevica Marija. Opći crkveni koncil u Efezu god. 431. dao joj je naziv Bogorodica: njezin sin Isus Krist bio je odvijeka Sin Božji, s Ocem i Duhom Svetim pravi Bog. Zbog njezine najtješnje povezanosti s Isusom, mi je kršćani častimo nada sve svete. U molitvama je zazivamo kao Isusovu i našu Majku. Isus je s križa rekao svom učeniku Ivanu: “Sinko, evo ti majke!” Najljepša molitva blaženoj Djevici Mariji je ona kojom ju je pozdravio anđeo Gabrijel: “Zdravo Marijo, milosti puna” Njezini najveći blagdani jesu: njezino Bezgrješno začecé (8. prosinca) i njezino Uznesenje na nebo ili Velika Gospa (15. kolovoza). Zajedno s blaženom Djevicom Marijom štujemo i častimo sv. Josipa, njezina djevičanskog muža. On je od Boga poučen i upućen u Božje planove, pa je prihvatio Isusa Krista sa svom ljubavlju i brigom kao svoga sina.

4. Isus Krist mučen pod Poncijem Pilatom, raspet, umro i pokopan

Isusa je službeno osudio prokurator Poncije Pilat za vladanja cara Tiberija. Nakon namještenog sudskog procesa u kojemu su Isusovi neprijatelji izmanipulirali narod i izvršili pritisak na rimsku vlast, Pilat je Isusa osudio na smrt raspinjanjem na križu, premda je pred

mnogim svjedocima izjavio: “Ja ne nalazim na njemu krivice” (Iv 19,6).

Prije nego što je dragovoljno podnio muku i smrt, na Posljednjoj se večeri oprostio sa svojim učenicima. Od tada, pa i dan danas slaveći svoje zajedništvo s Isusom Kristom obnavljamo spomen na njega i njegovu smrt i to na svakoj svetoj Misi ili Euharistiji. Mi vjerujemo da je pod prilikama kruha i vina prisutan Isus, naš uskrsli Gospodin i Spasitelj. On zajedno s nama slavi otajstvo svoje blizine i prisutnosti koju zapečaćuje u svetoj pričesti. Tada se na poseban način ostvaruju Isusove riječi: “Tko mene ljubi, ljubiti će ga moj Otac, i k njemu ćemo doći i kod njega se nastaniti” (Iv 14,23). Dane Isusove muke, smrti i uskrsnuća slavimo u proljeće u tzv. Velikom tjednu, a napose u svetom Trodnevlju: na Veliki četvrtak spominjemo Posljednju večeru, Judinu izdaju, Isusovu muku i uhićenje, zatvor i preslušavanje; na Veliki petak slavimo Isusovu smrt iz ljubavi prema nama; u uskrsnoj noći od Velike subote na Veliku nedjelju ili Uskrs proslavljamo njegovo slavno uskrsnuće.

Isus nas svojom mukom, i smrću na križu upućuje na pravi razlog te žrtve a to je ljubav. Uči nas da je prava ljubav položiti svoj život za onoga koga ljubimo, samim time što je On umro iz ljubavi prema svom Ocu i nama samima. Svojom smrću na križu spasio je nas i žrtvovao svoj život za grijeh cijeloga svijeta. Tako spasiteljsko

djelo Isusa Krista otvara novo doba čovječanstva. Isus Krist je započeo novi put koji vodi velikoj preobrazbi stvorenja, dok ne nastane “novo nebo i nova zemlja”, kako veli Sveto Pismo (Otk 21,1).

5. Isus Krist sašao nad pakao, treći dan uskrsnuo od mrtvih

Izraz “nad pakao” ima izvor u latinskom jeziku Vjerovanja a može se prevesti kao Podzemlje. Isus je do kraja bio solidaran s ljudima, i tako

je iskusio samu smrt i jamu groba. Sišavši u “podzemlje” pridružio se svim pokojnicima. Sv. pismo nam govori kako ćemo svi uživati Isusovo spasenje i preobražaj koji smo živjeli pravedno i čovječno.

Isusovo uskrsnuće je nečuvena i neizreciva pobjeda, dogodila se teći dan nakon što je raspet, umro i pokopan. Označava središnji događaj Evandjelja i temeljnu činjenicu naše vjere. Isus je iz ljubavi prema Ocu i prema nama ljudima preuzeo na se najveću patnju i poniženje, žrtvovao je svoj ljudski život. Uskrsnuće dokazuje da je on uistinu omiljeni Sin Očev; da je obećani Pomazanik i Spasitelj; da je njegova riječ božanska istina i sigurnost; da je stvarnost sve ono što je navješćivao i osnovao: Crkva, sakramenti, život vječni; i da se isplati sve to vjerovati i za to položiti svoj život. Uskrsnuti pak ne znači ponovo se vratiti u zemaljski život nego je time čitava ljudska priroda uzdignuta na nov način postajanja.

6. Isus uzašao na nebesa, sjedi o desnu Boga Oca svemogućega

Pobjednička slava Krista Uskrsloga stvarno se dovršuje u njegovu uzašašću. Isus poniženi, uzašašćem je konačno proslavljen te je i kao čovjek zadobio vlast i slavu koju kao Sin Božji ima odvijeka. On Ocu prikazuje sve težnje i napore ljudi za boljim svijetom i za vječnim spasenjem. On od Oca svojim daje Duha Svetoga i obilje Božje pomoći koju nazivamo milost. Isus je uzašao na nebo i

kao naš predvodnik. On sam veli: “U kući Oca moga ima mnogo stanova... Idem vam pripremiti mjesto... da i vi budete gdje sam ja” (Iv 14,2–3). Prema Bibliji, Isusovi su učenici kroz četrdeset dana na poseban način uživali iskustvenu prisutnost Uskrsloga. Stoga se Uzašašće slavi četrdeseti dan nakon Uskrsa.

7. odakle će doći suditi žive i mrtve

Za svoja djela svi će ljudi, a s njima i kršćani, stati jednom pred Božji sud. Kršćanska vjera razlikuje tzv. pojedinačni i opći sud. – Pojedinačni sud doživljava svaki čovjek osobno na pragu vječnosti, nakon smrti, u svom prvom susretu s Bogom u novom svijetu. Opći ili posljednji sud jest onaj koji će se dogoditi na kraju vremena ili, kako obično kažemo, na Sudnji dan. Bog je sud svijeta predao svome sinu Isusu Kristu koji od nas traži zalaganje za pravednost, ljubav, dobrotu i čovječstvo. Svaki čovjek je odgovoran za svoja djela i na svršetku svijeta će svaki čovjek stati pred Gospodina i biti nagrađen ili vječno kažnjen za njih. Vlastita savjest i primjer dobrih ljudi utječu na naša dobra djela, a Bog nas u tome posebno podupire. Oni koji pak odbacuju Boga, i svjesno se opredjeljuju protiv istine sami su krivi za svoju vječnu propast. Sudnji dan je Božji dan, to je posljednji dan koji je Bog ustanovio za stari svijet. To je dan suda za sve ljude a Bog će stvoriti novo nebo i novu zemlju.

8. Vjerujem u Duha Svetoga

Duh Sveti je treća božanska osoba a zajedno s Ocem i Sinom čini Presveto Trojstvo. Često je prikazan u obliku goluba, a prepoznatljivi simboli su mu vatra i voda. Duh Sveti nas potiče da i osposobljuje da živimo u ljubavi prema Bogu i jedni prema drugima. U poslanici Rimljanima, Sveti Pavao nam veli: “Ljubav je Božja razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan.” Na dan Pedesetnice, tj.

pedestog dana nakon Uskrsa slavimo svetkovinu Duha Svetoga. Duh Sveti se pojavljuje u prvim biblijskim počecima kada je sve bilo prazno i ništavno i prije nego je Bog izgovorio svoju prvu riječ: ali Duh Božji lebdio je nad vodama. Bog je prvom muškarcu i ženi ulio svoga Duha a njihovo se oduševljenje prenosilo na druge. I mi danas, kao i cijelo kršćanstvo primamo dar Duha Svetoga, najprije krštenjem a zatim i sv. potvrdom koju nazivamo i krizmom. Riječ “krizma” potječe iz grčkoga a znači “pomazanje”. U najužoj je vezi s imenom Krist, što znači Pomazanik (Isus je “pomazan” Duhom Svetim, pa stoga i kršćani primaju “pomazanje” ili krizmu u znak da su i oni pomazani istim Duhom Svetim kao i Krist). Tako Duh Sveti u nama budi i potvrđuje našu krsnu povezanost s Bogom, u nama govori po našoj savjesti i daje nam snagu odvažnosti i neustrašivosti za sve što je dobro.

9. vjerujem u svetu Crkvu Katoličku

Riječ “Crkva” potječe iz grčkoga, a izvorna grčka riječ “ekklesia” znači skupština, saziv. Svi su vjernici Božji pozvanici. Tako se naziva zajednica Isusovih vjernika već od početka u Djelima apostolskim. Ona je zajednica ljudi koja se rodila u Kristovoj mucii. Drugi Vatikanski sabor nam govori kako su početak i rast Crkve označeni krvlju i vodom što su provrli iz

GODINA VJERE 2012 2013

otvorena boka raspetog Isusa. Isus je od početka svog naučavanja izabrao dvanaesticu na čelu s Petrom i tu počinje prva služba Crkve. Oni u Kristovo ime upravljaju zajednicom vjernika i vrše svete čine koje nazivamo sakramentima. Apostoli kasnije svoju službu i vlast prenose na svoje nasljednike, pa tako danas na

čelu Crkve stoji papa, kojeg zovemo i “svetim ocem”. Papa ima vrhovnu i neposrednu vlast u cijeloj Crkvi, a napose - on je pročelnik zbora biskupa svega svijeta. Na čelu pojedinih krajevnih Crkava, koje se zovu biskupije, stoji biskup. Biskupi su od početka kršćanstva redili za svoje pomoćnike svećenike i đakone. Oni u ime

biskupovo vrše svoju službu u manjim zajednicama vjernika, osobito župama. Crkvena služba je trostuka, a dijeli se na: vlast naučavanja, posvećivanja i upravljanja. Stoga smo svi mi djeca Božja i činimo jednu obitelj u Kristu, kršteni smo u ime istoga Boga i tvorimo jednu jedinu Crkvu: narod Božji, Tijelo Kristovo, Hram Duha Svetoga.

10. VJERUJEM U OPROŠTENJE GRIJEHA

Kako nam to Bog oprašta grijeha i koliku težinu može podnijeti sasvim jasno nam je vidljivo koliko je boli pretrpio na križu poradi našeg spasenja. Po njegovoj muc, smrti i uskrsnuću nama su oprosteni grijesi. Krštenjem se pritjelovljujemo Crkvi, kojom upravlja Duh Sveti koji je poslan za oproštenje grijeha i tu krštenje dobiva svoj pravi smisao kao sakrament. Isus je taj koji ne zaobilazi grijешnike, pruža nam ruku obraćenja i olakšava nas tereta. Isus nam poručuje da za oproštenje ponizno molimo, kako za sebe tako i za druge. Kako je oprosteno nama, tako i mi trebamo opraštati drugima. Dao nam je svoju ljubav i milost preko vidljivih znakova svojih sakramenata, ponajviše preko svete ispovijedi gdje se skrušeno kajemo za svoje grijeha, odlučno prihvaćamo zadovoljštinu da popravimo grijeh i dobijemo svećeničko odriješnje. Time raste naša dobrotu, učvršćuje se vjera, jača se borba protiv grijeha i zla i postajemo bliži Bogu i ljudima.

11. Vjerujem u uskrsnuće tijela

Smrt je ona koja obilježava završetak našeg ovozemaljskog života i početak onoga vječnoga. Tada se duša dijeli od raspadljiva tijela i susreće se s Bogom u posebnome sudu. Kao vjernici, katolici po Božjoj objavi znamo da nas je Bog stvorio za vječno sretan život, s onu stranu groba, i da će naša tjelesna smrt napokon biti pobijedena. Uskrsnuće tijela je zapravo posljedica naše vjere u Krista Uskrslog. Bog je naše tijelo stvorio i on će ga jednom i uskrisiti iz groba pa zbog toga moramo postupati s njim s posebnim poštovanjem. Trebamo se brinuti i za svoj tjelesni život i za zdravlje. Sv. Pavao uspoređuje tijelo s oruđem, oruđem za dobra djela. Radom svojih ruku čovjek izvodi zamisli svoga uma. I da bi čovjek mogao iskazivati ljudima svoju pažnju i ljubav, potrebna mu je ne samo duša nego i tijelo. Zbog naše vjere posebnu čast iskazujemo tijelu naših

pokojnika i najljepši izraz ljubavi je da molimo za njih posebno kad Crkva slavi Dan mrtvih ili Dušni dan, 2. studenoga.

12. VJERUJEM U ŽIVOT VJEČNI

Molitva Vjerovanja završava himnom života, tj. vječnim životom. Znamo da nas je Bog stvorio za vječni život, isto kao što je Isus Krist trpio, umro i uskrsnuo da nam zasluži život vječni. Poslije smrti moguća su tri stanja, od kojih su dva vječna: raj - pakao - čistilište. A sve ovisi koliko smo bili čovječni, pravedni, istiniti. Raj ili nebo ili vječni život uživaju oni koji su nakon smrti i očišćenja zauvijek s Bogom, u zajedništvu sa svima spasenicima i blaženicima. Objava nam govori i o jednoj drugoj mogućnosti poslije smrti – o paklu ili vječnom prokletstvu i nesreći. Čovjek koji je potpuno svjestan da čini zlo, pa se trajno odupire Božjoj milosti i spasenju koje mu Bog nudi te nepokajan umre, zapravo sam sebe osuđuje na vječnu propast. Nakon smrti, za takve nastupa, kako Sveto pismo kaže, “druga smrt” ili vječna odijeljenost od Boga. Naša vjera nazrijeva još jedno, ali privremeno stanje koje zovemo čistilište. I oni koji umru u “milosti posvetnoj”, to jest u prijateljstvu s Bogom i s ljudima, ali nisu još savršeni u ljubavi, neko vrijeme nakon smrti još ne uživaju konačno i savršeno zajedništvo s Bogom i svetima nego se nalaze u čišćenju. Mi im možemo pomoći svojim molitvama i dobrim djelima, a osobito spomenom u svetoj misi. Istina i stvarnost vječnoga života osvjetljuje i sam misterij smrti i tamu groba. Svakome je čovjeku umrijeti. Ali mi kršćani znamo da grob nije provalija, nego most. Stoga se u kršćanskom jeziku smrt naziva “prijelaz” ili “preminuće”. Smrt nije konačna riječ na život. Mi kršćani živimo vjerujući riječi koju je Isus rekao u priči o dobrom pastiru: “Ja sam došao da (ljudi) imaju život, i to da ga imaju u izobilju” (Iv 10,10).

AMEN - TAKO NEKA BUDE

Naš AMEN na kraju Vjerovanja izriče ono isto što i prva riječ VJERUJEM. U misterij Božje ljubavi i dobrote, koja nam se očituje osobito u Isusu Kristu, vjerujemo iz dubine srca, čitavim bićem i životom, premda nikada nećemo moći shvatiti ni izraziti svu dubinu božanske stvarnosti u koju vjerujemo.

Svjetlana Miočević

Djelo za duhovna zvanja

Gospodin Isus, „Spasitelj svih ljudi, ponajprije vjernika“ (1 Tim 4,10), evangelizirajući Izrael, izabrao je skupinu učenika nazvanih apostolima da nastave njegovo djelo u izabranu narodu i u svemu čovječanstvu. Da to djelo dođe do kraja svijeta i vijeka, apostoli se brinu za svoje nasljednike biskupe, a ovi za svoje prve suradnike svećenike. U takvoj Crkvi uvijek ima mjesta karizmama Duha Svetoga koje služe i osobnom i skupnom dobru crkvene zajednice. Da bi te crkvene službe i karizme imale uspjeha na njivi Gospodnjoj, potrebni su žeteoci i žetelice, koje sam Bog ne samo svojom voljom zove nego ih, i po našoj molitvi i žrtvi, odabire: da bude i mnogo zvanih, i što više odabranih.

U tu svrhu, potaknuti pastoralnim smjernicama Kongregacije za katolički odgoj biskupijama i redovničkim zajednicama s obzirom na promicanje duhovnih zvanja, od 25. ožujka 2012., u ovoj Godini vjere, osnivamo Djelo za duhovna zvanja pozivajući vjernike da se, kao molitelji i klanjatelji u Duhu i Istini, prijave župniku, učlane i tako pridonose toj Isusovoj žetvi.

Članovi Djela za duhovna zvanja, svjesni da ovim ne uzimaju nikakve obveze zavjeta u savjesti, nego živeći u svojoj kršćanskoj svakodnevici nastoje oko promicanja duhovnih zvanja primjenjujući barem jedno od ovih djela, a najbolje čine ako ih mogu sve primijeniti:

svakodnevno mole Papinu molitvu za zvanja i barem deseticu svete krunice, po mogućnosti za vrijeme večernje molitve;

sudjeluju u klanjanju euharistijskom Isusu prema prigodama u župi ili zajednici;

petkom namjenjuju nemrs i druge pokore;

svakodnevno prikazuju Bogu svoja trpljenja i druge poteškoće;

pomažu materijalno, prema svojim mogućnostima, sjemenište i bogosloviju.

U kapelici Duha Svetoga na Biskupskom ordinarijatu svakoga prvog ponedjeljka u mjesecu slavi se sv. Misa Duhu Svetomu za sve članove Djela za duhovna zvanja.

Svećenici, redovnici i redovnice formalno se ne

učlanjuju u ovo Djelo zvanja jer se po sebi pretpostavlja da oni svojom molitvom i žrtvom svakodnevno rade na promicanju duhovnih zvanja. A tu će brigu osobito pokazati predvođeni takvo djelo u svojoj župnoj ili redovničkoj zajednici.

U prilogu *Obrazloženje „Djela za duhovna zvanja“*, *Pristupnica i Molitva Benedikta XVI. za duhovna zvanja*.

Sve vas srdačno pozdravljam i zazivam na sve vas blagoslov Presvetoga Trojstva.

Ratko Perić, biskup

OBRAZLOŽENJE DJELA ZA DUHOVNA ZVANJA

Biskupova zadaća. U govoru o službi posvećivanja, koncilski Dekret o biskupima nalaže voditeljima biskupija „neka promiču što im je više moguće svećenička i redovnička zvanja, a posebnu brigu neka obrate misijskim zvanjima“ (CD, br. 15). Kroz sve vrijeme ove službe nastojali smo

prigodom dijeljenja sv. krizme govoriti o zvanjima, slati poruke prigodom blagdana Dobroga Pastira, Svjetskoga dana molitve za svećenička i redovnička zvanja;

poticati na liturgijsku praksu euharistijskoga četvrtka za duhovna zvanja;

župnicima krajem školske godine slati upute za one koji se žele javiti u sjemeništa;

pratiti rad povjerenika za zvanja.

Razumije se da će biskup, svjestan da je uzet od ljudi i postavljen za ljude da prinosi darove i žrtve za grijehe svoje i svoga naroda, ne samo okružiti suradnicima za takav duhovni posao, utemeljiti centar za duhovna zvanja, uspostaviti aktivno povjerenstvo za pastoral zvanja, osnovati molitveno djelo za duhovna zvanja, nego će osobito uposliti i župnike u promicanju takvih djela na najprikladniji način: odobrenom molitvom i članskom pristupnicom. Uvijek se događa da iz župa gdje djeluju svećenici, zauzeti za raspoznavanje

duhovnih poziva u molitvi i poticaju, ima svetih zvanja, bez obzira na broj vjernika samih župa i zajednica.

Molitva. Kao bitno sredstvo u promicanju duhovnih zvanja oduvijek je bila molitva Bogu Ocu kako je to Gospodin Isus, Sin Božji, izrekao u svojoj rečenici: „Žetva je velika, a radnika malo. Molite dakle Gospodara žetve da pošalje radnike u žetvu svoju“ (Mt 9,37-38). Duhovne potrebe uvijek su nadilazile i nadilaze ponude u duhovnim zvanjima. Kršćanska molitva Trojedinomu Bogu otvara prostor gdje svatko može otkriti istinu o vlastitu biću i obrise osobna i neponovljiva poslanja. Takvo je zvanje uvijek bilo i ostalo najosobniji Božji poziv čovjeku. Bog poziva, čovjek se slobodno odaziva. I nema duhovnog zvanja koje nije od Boga na neki izmoljeno!

Obitelj. Mi smo u ovoj našoj mjesnoj Crkvi katoličkoj obitelji, tomu „žarištu vjere“, posvetili cijelu Godinu vjere. Ako roditelji donose dijete u crkvu na krštenje i ako po krštenju traže spasonosnu vjeru, onda je to molitveno, vjerničko, liturgijsko-sakramentalno ozračje prvo u kojem će se probuditi zvanje darovano od Boga. Gdje se dječak prikladan za sjemenište ili djevojčica za samostan ne ustručava izraziti svoju želju najprije roditeljima koji će pokazati svu brigu da njihov sin ili kći ostvari poziv sreće koji Bog od njih želi, tu će se, u takvoj obiteljskoj sredini, sasvim spontano - u vjeri, nadi i ljubavi - razvijati osjećaj za duhovnu službu i konačna odluka poći tim putem. Sami će roditelji možda prvi prepoznati ima li u njihovu djetetu takva Božjega dara. U tom smislu obitelj djeluje kao „prvo sjemenište“, kako koncilski Dekret o odgoju i obrazovanju svećenika (OT, 2) naziva obitelj! Ako roditelji, koji se izjašnjavaju katolicima, ne žele da se njihovo dijete posveti u duhovnom staležu, kako će oni očekivati od Boga pomoć u vlastitu izboru zvanja svoje djece. Dijete je Božji dar i valjalo bi misliti na uzdarje Bogu!

Župa. Druga sredina, gdje se razvijaju i očituju duhovna zvanja, jest župna zajednica. U prvome redu crkva, vjeronaučna kateheza, zatim sama blizina oltara, ministriranje pod sv. Misom, pripremanje misnih čitanja, pjevanje u zboru, predvođenje krunice, ne samo u svibanjskim i listopadskim pobožnostima, osobito župna karitativna djelatnost u korist siromašnih i potrebnih, kojih uvijek ima u preobilju u svakome

mjestu. Ponegdje praksa prvopričesnika i krizmanika da svojim darčićem misle na najsiromašnije u župi. Gdje se ustrajno i usrdno moli i žrtvuje za duhovna zvanja, tu ima takvih odaziva. Bog ostaje vjeran svomu obećanju! Gdje se djeca i mladi redovito ispovijedaju i pohađaju sakrament sv. Euharistije, gdje dolaze na tjedno klanjanje Presvetomu Oltarskom Sakramentu, gdje obavljaju godišnje duhovne vježbe, tu Bog probuđuje i podupire takva srca da oduševljeno, bez žaljenja za ovozemnim vrijednostima, izabiru put odricanja i požrtvovnosti i ništa ih ne može spriječiti u ostvarenju njihova poziva.

Svećenički primjer. Bitan čimbenik u otkrivanju i ostvarenju duhovnih zvanja jest i samo svjedočanstvo koje svećenik u župnoj zajednici ili uopće neka duhovna osoba daje u svome poslu i životu. Dječaci i djevojčice, koji su po svojoj naravi skloni birati svoje uzore u pojedinim područjima života: u pjesmi, u športu, u poučavanju, u vođenju mladih, gledajući životni primjer svoga župnika u pjevanju i moljenju, u slavlju sv. Mise, u ispovijedanju i propovijedanju, u provođenju karitativna djelovanja, i sami će pokazati zanimanje i zahvalnost za duhovno zvanje za koje ih Bog „odvoji već od majčine utrobe i pozva milošću svojom“ (Gal 1,15).

Evandeoski zavjeti. U pojedinim sredinama, pa i u onim obiteljskim, dječacima i djevojčicama čak predškolske dobi nerijetko se tako nerazumno govori o ženidbi i udaji kao da su u 25. godini života! I to sve protiv posvećena celibata, zavjetovane čistoće, ismijavajući taj crkveni izabrani stalež. A kada takvi dođu u dob za sklapanje braka, onda se nerijetko odustaje i od ženidbe i od udaje. Znamo za takvu pošast neženidaba i neudaja, da joj ne navodimo tragičnih statistika. Tomu uvelike pridonose i suvremena medijska sredstva kao što je bezvjerska televizija, besramni filmovi, internetske stranice koje svojim sadržajima truju mladu dušu i u vidu zdrave ženidbe i u smislu Bogu posvećena života u svećeništvu ili redovništvu. Takvu praksu može pobijediti samo uporna obiteljska i župna molitva puna povjerenja u svemogućega Boga. Ne samo zavjetovana ili uzakonjena celibatarska čistoća, nego i posluš i siromaštvo na istoj su evandeoskoj ravni za sretno služenje Kristu i njegovoj Crkvi, kao što nam je on sam

dao vlastiti primjer služenja Kraljevstvu nebeskomu. S tom nakanom na Ordinarijatu u Mostaru priređen je program Djela za duhovna zvanja te će se konkretni sadržaji uputiti župnicima i redovničkim zajednicama, stavljajući sve ovo djelo pod zaštitu Blažene Djevice Marije i Svih Svetih Božjih, da nam Bog dadne što više svetih i vrijednih svećenika, redovnika i redovnica.

Članska pristupnica

(učlaniti se može u župnom uredu do kraja siječnja)

Želim sudjelovati, prema svojim mogućnostima, u molitvi i žrtvi za duhovna zvanja, molim da me učlanite u Djelo za duhovna zvanja i uvrstite u Popis koji se vodi u Biskupskom ordinarijatu u Mostaru.

Ime i prezime.....

Nadnevak rođenja.....

Mjesto rođenja.....

Adresa.....

Tel./e-mail.....

Župa.....

Nadnevak upisa.....

Vlastoručni potpis.....

Župnikov potpis.....

MOLITVA ZA DUHOVNA ZVANJA

Oče, potakni među kršćanima mnoga i sveta svećenička zvanja, koja će vjeru držati živom i čuvati milosnu uspomenu na tvoga Sina Isusa: propovijedanjem njegove riječi i dijeljenjem sakramenata kojima stalno obnavljaš svoje vjernike. Daj nam svetih službenika tvoga oltara

da budemo pozorni i gorljivi čuvari Euharistije, sakramenta vrhunskoga dara Kristova za otkupljenje svijeta.

Pozovi služitelje svoga milosrđa da sakramentom pomirenja šire radost tvoga oprostjenja.

Daj, Oče, da Crkva s radošću prima brojna nadahnuća Duha tvoga Sina i, poučljiva njegovu naučavanju, nastoji oko zvanja za svećeničku službu i za posvećeni život.

Podrži biskupe, svećenike, đakone, redovnike, redovnice i sve krštene u Kristu da vjerno ispune svoje poslanje u službi Evanđelja.

To te molimo po Kristu Gospodinu našem. Amen. Marijo, Kraljice Apostola, moli za nas!

Benedikt XVI. (2006.)

Kako odgovoriti na pitanje što je agnosticizam

Agnosticizam je gledište prema kojemu je nemoguće znati ili dokazati postoji li Bog. Riječ »agnostik« u suštini znači »bez znanja«. Agnosticizam je intelektualno pošteniji oblik ateizma. Ateizam tvrdi da Bog ne postoji – nedokazano stajalište. Agnostici tvrde da se Božje postojanje ne može ni dokazati ni opovrći – da nije moguće znati postoji li Bog. U tome smislu, agnosticizam je u pravu. Božje postojanje ne može se iskustveno dokazati niti opovrći.

Biblija nam kaže da moramo prihvatiti vjerom da Bog postoji. Heb 11,6 kaže: “A bez vjere nemoguće mu je ugoditi, jer onaj koji želi pristupiti Bogu mora vjerovati da postoji Bog i da nagrađuje one koji ga traže.” Bog je duh (Iv 4,24) tako da ga nije moguće vidjeti niti opipati. Ukoliko se Bog ne odluči objaviti, u suštini je nevidljiv našim osjetilima (Rim 1,20). Biblija nas poučava da se Božja opstojnost može jasno vidjeti u svemiru (Ps 19,1-4), osjetiti u prirodi (Rim 1,18-22) i potvrditi u našim srcima (Prop 3,11). Agnosticizam je u suštini nespремnost da se donese odluka u prilog ili protiv Božjega postojanja. U konačnici, to je neka vrsta neodlučnog stajališta. Teisti vjeruju da Bog postoji. Ateisti vjeruju da Bog ne postoji. Agnostici vjeruju da ne bismo trebali vjerovati niti nevjerovati u Božju opstojnost – jer nije moguće znati što je istina. Hajdemo, argumenta radi, odbaciti jasne i neosporive dokaze da Bog postoji. Ako bismo stajališta teizma i ateizma/agnosticizma stavili na istu razinu, u što je »razumnije« vjerovati – u pogledu mogućnosti života nakon smrti? Ako nema Boga, onda će teisti i ateisti/agnostici nakon smrti svi jednako prestati postojati? No ako Bog postoji, kada umru ateisti i agnostici će trebati Nekome dati račun. S ove perspektive, svakako je “razumnije”

biti teist nego ateist/agnostik. Ukoliko se ni jedno stajalište ne može dokazati niti opovrći, ne čini li vam se mudrim učiniti sve što je u našoj moći kako bismo vjerovali u ono stajalište čiji će krajnji rezultat u konačnici i vječnosti biti puno poželjniji? Normalno je sumnjati. Na ovome svijetu ima toliko toga što ne razumijemo. Ljudi često sumnjaju u Božje postojanje zato što ne razumiju ili se ne slažu s onime što On čini i dopušta. Međutim, kao ograničena ljudska bića ne možemo očekivati da ćemo shvatiti beskonačnog Boga. U Rim 11,33-34 čitamo: »O dubino bogatstva, mudrosti i znanja Božjega! Kako su nedokučive njegove odluke, i kako su neistraživi njegovi putevi! Tko je naime upoznao Gospodnju misao? Tko li mu je bio savjetnik?« Moramo vjerovati u Boga po vjeri i pouzdati se u njegove puteve po vjeri. Bog je spreman i voljan objaviti se na nezamislive načine onima koji žele vjerovati u njega. U Pnz 4,29 piše: “Ondje ćeš tražiti Jahvu, Boga svoga. I naći ćeš ga ako ga budeš tražio svim srcem svojim i svom dušom svojom.”

Daria Puljić

Desetljeće misijskoga volontiranja na Buni

Ova originalna ideja mladeži pokazuje da je ljubav domišljata, dosjetljiva. Možda će ovaj primjer potaknuti i druge skupine mladih da se još bolje udruže i pokrenu. Godina vjere izvrsna je prigoda da postanemo istinski svjedoci vjere u svakodnevnom sjećanju i nesebičnu žrtvovanju za braću i sestre u potrebi.

Blagoslov Pastoralnoga centra bl. Alojzija Stepinca na Buni, 10. veljače 2001., bio je znak duhovne brige mjesne Crkve u Hercegovini kao i najava novoga duhovnog procvata na tom prostoru oko rijeke Bune i Bunice, te uz Neretvu. Don Željko Majić, tadašnji blagajski župnik, dobro je znao da uz potrebni molitveni prostor valja imati i dobro izrađen pastoralni plan u kojemu važnu ulogu imaju vjernici laici. Tako je već u početku svoga dušobrižničkoga djelovanja, pri novoosnovanom Pastoralnom centru na Buni, uz redovite sekcije pjevača, čitača, ministranata i ostalih župnih aktivista, osnovao i Hrvatsku katoličku mladež (HKM) te društvo žena pod imenom .

Skupina žena, njih petnaestak, brzo su, nesebično i požrtvovno, počele djelovati u skladu sa svojim imenom, nastojeći biti stvarna slika svoga raspetoga Otkupitelja. Pod duhovnim vodstvom svoga župnika, vrlo su se brzo uskladile u karitativnom i misijskom djelovanju.

“Veronike” koje vole misije i misionare

Don Ivo Šutalo, don Željkov nasljednik u župničkoj službi na Buni, nazvao je članice ovoga društva “ženama koje vole misije i misionare”. To ove vrijedne “Veronike”, zaista potvrđuju već cijelo desetljeće. Bez njihova nesebična djelovanja i požrtvovna svjedočenja ne prolazi nijedan župni događaj kao ni dobrotvorna akcija. Tako, već tradicionalno, organiziraju prodajni sajam u povodu Svjetskoga dana misija koji se obilježava na predzadnju nedjelju u mjesecu listopadu. Prvi, stalni i vjerni pratitelji ove skupine vrijednih supruga i majki, čini skupina Hrvatske katoličke mladeži. Oni su, zajedno s članicama žena, srce i duša karitativno-misijskoga djelovanja u župi. Bez većega

napora, prepoznaje se njihovo radosno zauzimanje i sklad. U tim aktivnostima posebno mjesto imaju djeca kojima se daje prigoda da uče prepoznavati potrebe drugih i pomagati im. To odgajateljsko ulaganje najveće je ulaganje jer na mladima svijet ostaje. Može se reći da svi župljani velikodušno i rado sudjeluju u svim misijskim akcijama. Osobito su bile zapažene misijske akcije “Križ u svaku obitelj” uz Misijsku nedjelju 2004. god., te “Misijska krunica u svaku obitelj” organizirana uz Misijsku nedjelju 2005. god.

“Misijska marmelada” i “misijski ajvar”

Ovo su dva nova “proizvoda” na tržištu u Hercegovini. Prvi, misijska marmelada, na koji su mladi veoma ponosni, pripremljen je za Misijsku nedjelju prošle godine. Izvjestiteljica s toga sajma i sama sudionica cjelokupne akcije, Daria Puljić, koju smo zamolili da zabilježi koju riječ o tim misijskim akcijama, ushićeno svjedoči: “Ideja je uspjela u svakomu pogledu; marmelada je bila ukusna, ambalaža privlačna, proizvod odlično prihvaćen na misijskomu sajmu. Jednostavno, svatko je htio imati teglu misijske marmelade u svomu domu.”

Mladi su bili zahvalni svomu župniku don Bernardu Marijanoviću, koji je cijelu ovu akciju pratio i podržavao, te u rujnu ove godine od svoga ordinarija mons. Ratka Perića dobio dopuštenje da može otići u afričke misije i pridružiti se, ako Bog da, jednomu od njihovih bivših župnika don Velimiru Tomiću, dugogodišnjem misionaru u Tanzaniji.

O drugom proizvodu, “misijskom ajvaru”, koji je originalna ideja za Misijsku nedjelju ove godine, Daria kaže: “Zadao nam je mnogo posla. No, budući da se odazvao veći broj mladih, sve je bilo lakše i izgledalo

puno zanimljivije. Možda je nekome sve ovo smiješno, osobito zato što nas je većina pravila ajvar po prvi put. Napuniti 100 tegli odjednom, nije baš lako. No, vjerujte, unatoč neiskustvu, veliku poslu, na kraju i umoru, bili smo presretni jer smo u misijski ajvar, u tih 100 tegli, ugradili sebe. Bio je to proizvod Hrvatske katoličke mladeži s Bune, naše djelo. Uz puno malih ručica na kraju je sve izvrsno uspjelo. Dobili smo, kako kaže naš župnik don Nikola, najbolji ajvar na svijetu.”

Mladi ne kriju razloge zašto je to tako: “Zato što je za tu akciju odvojeno nešto više od samih paprika, patlidžana

i drugih sastojaka potrebnih za ajvar. Odvojeno je vrijeme za pripremu; jedan cijeli dan posvećen je samo tomu; bili smo spremni vratiti se kući narančasti.”

Potom naša sugovornica Daria kaže: “Moram priznati da smo pripreme

započeli pomalo nesigurni, ali korak po korak i uz malu pomoć iskusnijih, dobili smo dobar proizvod, odličan misijski ajvar. Ne želimo kriti tajnu ovoga uspjeha, glavni sastojak za ukus proizvoda. To je kršćanska ljubav, sastojak bez kojega nema dobrog proizvoda na zemlji, osobito na nebu. Upravo taj sastojak učinio je naš misijski ajvar najboljim na svijetu. Svojim misijskim zalaganjem pomažemo braći i sestrama u potrebi ali i našim misionarima i misionarkama koji zavrjeđuju našu duhovnu i materijalnu potporu. Kako ne prepoznati njihovu hrabrost i spremnost za nesebično služenje drugima. Moramo naglasiti da se u pripremanje Misijske nedjelje redovito uključuju naše majke i bake,

udruga žena, koje svoja kulinarska umijeća darivaju zajedno s našim proizvodima. Ne treba naglašavati da ništa od ovoga ne bi uspjelo kad naši župljani ne bi imali osjetljivo srce za potrebite i kad ne bi raširenih ruku prihvatili i podržali ove ideje, sa željom da i sami nešto učine za svoju braću i sestre koji umiru od gladi, žeđi, od bolesti koje se liječe veoma jednostavnim i jeftinim lijekom.

Svjesni smo da je naše djelo ‘kap u moru’, nije dovoljno za tolike potrebite. No, veoma je važno radosna srca dati svoje zrna za veliku pogaču Crkve koja će mnogima

spasiti život od gladi i bolesti.”

Na kraju je Daria dodala: “I ovom prigodom zahvaljujemo svima onima koji su nas podržali i molimo sve da podržavaju svoje mlade u kreativnosti za dobro Crkve i naroda. Svojim vršnjacima želimo hrabrost i uspjeh. Na tomu smo i sami Bogu zahvalni, radosni i ponosni

jer ćemo svojim vlastitim doprinosom vratiti osmijeh barem jednom bratu ili sestri u potrebi. Neka bude sve na veću slavu Božju, za širenje kraljevstva njegova na zemlji.”

Bogu hvala za ovakve primjere kojih u Hercegovini ima još, a o kojima ćemo nekom drugom zgodom. Do tada, Bogu ćemo zahvaljivati za te divne primjere kršćanske ljubavi i vjere, te moliti da sve naše zajednice postanu što svjesnije svoga poslanja i uloge u svjedočenju misijskoga, kao i karitativnoga poslanja svete Crkve.

Don Ivan Štironja

Misijska nedjelja u našoj župi

Nemamo svi mogućnost otputovati i pomoći onima kojima je najpotrebnije, no ponekad to nije jedini i najbolji način. Pomagati možemo uvijek i svugdje, dovoljno je samo dati dio sebe i biti sretan što si možda baš ti vratio osmijeh na jedno tužno i umorno lice. Možda se baš zbog tebe i tvoga učinjenog djela na svijetu nalazi jedna manje tužna osoba. Vođeni ovim mislima mladi iz naše župe su u proteklih nekoliko godina imali nekoliko ideja kako doprinijeti organizaciji Misijske nedjelje. Prošle godine napravili smo "Misijsku marmeladu" na koju smo bili veoma ponosni. Naša ideja uspjela je u svakom pogledu: osim lijepe ambalaže krasio ju je još ljepši i sočniji okus. Narod je također prihvatio našu ideju te je na kraju svatko želio imati teglu misijske marmelade u svome domu i tako pomoći onima u potrebi.

Ohrabreni prošlogodišnjim uspjehom misijske marmelade, ove godine smo htjeli nešto drugačije. Tako smo se odlučili za "Misijski ajvar", koji je

svima zadao mnogo posla. Odazvalo se mnogo mladih i sve je bilo zanimljivije. Kažu da za sve postoji prvi put, pa je tako bilo i u našem slučaju. Većina nas je pravila ajvar prvi put i vjerujem da ćemo ovu akciju pamtit i još dugo upravo zbog toga. Zapravo smo shvatili da napuniti sto tegli ajvara uopće nije lako. Na kraju akcije u nama se miješao umor, ali i sreća zbog uloženog truda i darivanja sebe za najpotrebnije. Kad se male ruke slože, sve se može, pa tako i prvi put u životu napraviti, kao što naš župnik don Nikola kaže, najbolji ajvar na svijetu. Osim paprika, patlidžana i ostalih sastojaka u ovu akciju smo uložili sebe i svoj trud. Odvojili smo malo vremena za pripremu, jedan cijeli dan posvetili čišćenju i mljevenju

paprika, miješanje ajvara i na kraju se pomirili s činjenicom da bez obzira na zaštitne rukavice kući ipak idemo narančasti. Kao i svaki prvi i naš početak je bio nesiguran, ali korak po korak i uz velikodušnu pomoć iskusnijih napravili smo dobar ajvar. Misijska

nedjelja osim pomaganja najpotrebnijima, predstavlja i pomaganje onima koji su život posvetili onima u potrebi, našim misionarima. Tako se u našu akciju za Misijsku nedjelju uključuje i udruga žena *Sv. Veronika* iz naše župe. One zajedno s nama prodaju svoje ukusne peksimete, pite i sve moguće vrste kolača napravljene s posebnom ljubavlju baš za tu prigodu. Uza sve to i naravno naš "Misijski ajvar" imali smo pravi misijski štand. Kao i uvijek, narod je raširenih ruku i otvorenih srдца prihvatio našu ovogodišnju ideju za pomoć misionarima, te je nesebično pomagao u skupljanju sredstava za misije. Znamo da nikada nije dovoljno, ali mi smo na taj način prikupili barem mali dio. Ponekad zaboravimo kako nam je malo potrebno za

sreću. Zaboravimo da nije sve u materijalnom, ali u trenucima kao što je ova akcija, kao što je Misijska nedjelja, shvatimo ono što je bitno. Shvatimo da ono zadovoljstvo i sreću kada pomognemo nekome, onaj unutarnji mir i nečiji blistav osmijeh ne mogu kupiti svi novci ovog svijeta. Osvrnuvši se na cijelu ovu akciju i još jednu Misijsku nedjelju koja je iza nas, možemo reći da su bile uspješne, te da smo na to veoma ponosni. Nadamo se da ćemo i u budućnosti imati snage i nadasve volje za pomoć našim bližnjima, te da ćemo zbog želje za pomaganjem bližnjima imati uvijek nove ideje koje ćemo rado podijeliti s našim župljanima.

Nikolina Grubešić

Don Velimir Tomić u našoj župi

Našu župu je 15. srpnja posjetio dugogodišnji misionar u Tanzaniji i naš bivši župnik, don Velimir Tomić. Don Velimir je uvijek rado viđen gost koji nas svojim posjetima svaki put ponovno razveseli i podsjeti na onu prvu zadaću Crkve, a to je naviještati Radosnu vijest, spasenja Isusa Krista onima koji je nisu imali prilike čuti. Naš prijatelj don Velimir to čini već 23 godine koliko je u Africi i pomaže onima kojima je to najpotrebnije. Izgradio je skloništa, škole, bolnice i što je najvažnije, obogatio našu Crkvu s mnogo novih članova. I mi smo mu kao župna zajednica u tome pomogli svojim akcijama za Misijske nedjelje koje godinama obilježavamo.

Don Velimir je predvodio svete Mise u 8 i 11 sati. Unatoč vrlo toplom i sparnom vremenu, bilo je ugodno slušati njegovu propovijed obogaćenu misionarskim iskustvom i primjerima koji se lako mogu primijeniti i na naš vjernički život ovdje. Svojom vanjskom pojavom koja je u bjelačkih misionara u Africi uobičajena a još više svojom riječju i zajedničkom molitvom prisjetili

smo se širine i raznovrsnosti naše Crkve po cijelome svijetu te potrebe da budemo širokogrudni a ne tijesni i zatvoreni u svoj mali svijet. Živopisno nam je govorio o njegovoj svakodnevi, suživotu s crnačkom populacijom, uvjetima života, raznim dogodovštinama koje su nas istovremeno nasmijale i rastužile, te tako probudile želju da mu još više pomažemo u njegovu radu. Također je govorio o ljepoti misionarskoga zvanja, te zahvalio na svoj dosadašnjoj pomoći koju smo mu upućivali. Kako materijalno, tako i duhovno našim molitvama.

Naši župljani su na kraju Misa rado prikupili oko 700 eura za potrebe nove misije u Tanzaniji na kojoj don Velimir odnedavno svesrdno priprema teren za izgradnju crkvenih objekata.

Čini se da su naše molitve za novim misionarskim zvanjima urodile plodom jer će mu se na tom zadatku pridružiti još jedan naš bivši župnik, don Bernard Marjanović. Neka ih Bog čuva, prati i blagoslovi!

Martina Maslač

Pučke misije u župi od 3. do 10. veljače 2013.

U Godini vjere odlučio sam organizirati pučke misije u našoj župi. Pučke misije su najprikladnije sredstvo da se duhovno obnovimo. Voditelji Pučkih misija bit će naši poznati svećenici don Damjan Raguž i don Marko Kutleša. Plodovi njihova neumornoga rada vidljivi su u svim župama gdje su djelovali. Mnogobrojni vjernici iz

idemo k svome odredištu - vječnoj sreći. U programu misija moraju biti uključeni svi uzrasti: mala djeca, djeca iz osnovne škole, mladi, roditelji i bračni parovi, stari, bolesni i nemoćni. U župi se mora dogoditi jedan duhovni nemir koji nikoga neće ostaviti ravnodušnim. Zato se za misije treba dobro i temeljito pripremiti. Dragi župljani, već vas

drugih župa i biskupija hrle k njima da za njih mole i da ih blagoslove. Toliki se smireni i utješeni vraćaju svojim domovima. Želim da Bog i preko njih sve nas duhovno obnovi i okrijepi na našem životnom putu ovdje na raskrižju putova i račvanju rijeka.

Što su to pučke misije? Pučke misije su izvanredni duhovni sadržaji, navještaja, slušanja i razmatranja nad Božjom riječi. A Božja riječ je jedina kadra probuditi savjest ljudi. Mi smo svi hodočasnički narod na putu prema vječnosti. Lako se dogodi da se na tom putu umorimo, zalutamo, izgubimo orijentaciju i krenemo u suprotnom smjeru. Misije imaju zadaću da nas vrate na pravi put, da nas duhovno okrijepe, da nam životni put osvijetle te sigurnim putom

sada molim da planirate svoje vrijeme i uvrstite ponajprije ovu duhovnu obnovu koja će se uglavnom obavljati u večernjim satima. Misije počinju nedjeljnim svetim Misama 3. veljače 2013. i završavaju svečanom svetom Misom koju će predvoditi naš biskup msgr. Ratko Perić na Stepinčevo 10. veljače 2013. u 11 sati. Svaku večer bit će misno slavlje i propovijed, a nakon toga prigodno predavanje ili molitveni susret za pojedine staleže. Za uspjeh misija preporučujem svima **da svaki dan izmolimo po jedan Očenaš, Zdravo Mariju i Slava Ocu u čast Duhu Svetomu.** A sila Duha

Svetoga je kadra promijeniti lice ove zemlje i zagrijati svako ledeno ljudsko srce. Isto tako za uspjeh misija **namijenimo krunicu i litanije koje molimo svaki dan u čast Blažene Djevice Marije.** A Marija će nas sigurno zagovarati kod svoga Sina Isusa da izlije na sve nas obilje svoga blagoslova.

Dragi župljani, pred nama je izvor Božje milosti i blagoslova. Pripreмимо se i raspoložimo, te pristupimo tom izvoru i na njemu se odmorimo i duhovnu žed ugasimo. Sve pojedinosti i raspored u svezi misija bit će objavljeni u novom župnom godišnjaku *Riječ* i župnim obavijestima. Od ove nedjelje za našu župu **započela je bliža priprava za pučke misije.**

PROGRAM

1. dan (nedjelja - sv. Vlaho): 3. 2. 2013.

- Svete Mise u 8 i 11 sati
- Svečano predavanje štole i ključa od tabernakula
- Zaziv Duha Svetoga
- Grličanje

2. dan (ponedjeljak): 4. 2. 2013.

- Prije podne misionari posjećuju bolesnike u Kosoru, Gnojnicama i Kočinama dijeleći im sakramente ispovijedi, pričesti i bol. pomazanja
- 17,30 sati Pobožnost krunice
- 18 sati sveta Misa i propovijed
- Nakon Mise susret s bračnim parovima

3. dan (utorak): 5. 2. 2013.

- Prije podne misionari posjećuju bolesnike u Hodbini, Mlinicama, Brodarima i na Buni
- 17,30 sati pobožnost krunice
- 18 sati sveta Misa i propovijed
- Nakon Mise susret sa školskom djecom do 8 razreda

4. dan (srijeda): 6. 2. 2013.

- Prije podne misionari posjećuju bolesnike na Ortiješu
- 17,30 pobožnost krunice (HKM)
- 18 sveta Misa i propovijed
- Nakon Mise susret s mladima

5. dan (četvrtak): 7. 2. 2013.

Prva večer trodnevnice za Stepinčevo

- od 15 do 17 sati osobni razgovor s misionarima (unaprijed se najaviti)
- 17 sati krunica
- 17,30 sati Euharistijsko klanjanje
- 18 sati sv. Misa i propovijed
- Predstavljanje prvopričesnika i krizmanika
- Poslije Mise susret s roditeljima prvopričesnika i krizmanika

6. dan (petak): 8. 2. 2013.

Druga večer trodnevnice za Stepinčevo

- Od 15 do 17 sati osobni razgovor s misionarima (unaprijed se najaviti)

- 17 sati krunica
- 17,30 sati Križni put
- 18 sati sv. Misa i propovijed
- Predstava *Zlatni lančić*

7. dan (subota): 9. 2. 2013.

Treća večer trodnevnice za Stepinčevo

- 17 sati sveta ispovijed
- 17, 30 sati Krunica
- 18 sati sv. Misa i propovijed
- Poslije Mise procesija s Gospinim kipom i upaljenim svijećama

8. dan (nedjelja): 10. 2. 2013.

STEPINČEVO

- Završetak Misija sa sv. Misom u 11 sati
- Misu predvodi naš biskup

MOLITVA ZA MISIJE

Svemogućí milosrdni Bože, od Tebe nam dolazi svako dobro.

Vjerujemo da ovih dana na poseban način prolaziš kroz našu župu.

Daješ nam mogućnost da Te susretnemo, prihvatimo i s tobom pođemo korak u bolje, korak u pozitivno.

Tvoji smo i Tvoji želimo biti.

Zato Te molimo da po zagovoru Tvoje i naše Majke djeca naše župe, mladež naše župe, bračni supružnici, starci i starice

budu svjesni snage Tvoga poziva.

Daj da ove Pučke misije u našoj župi budu svim vjernicima

i onima koji Tebe traže na veliku duhovnu korist i obraćenje.

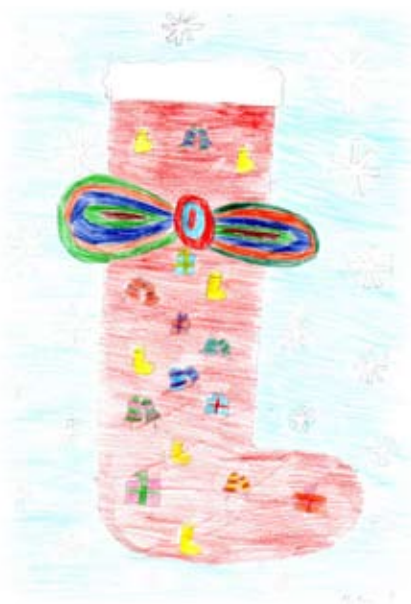
To te molimo po Kristu našem Gospodinu. Amen!

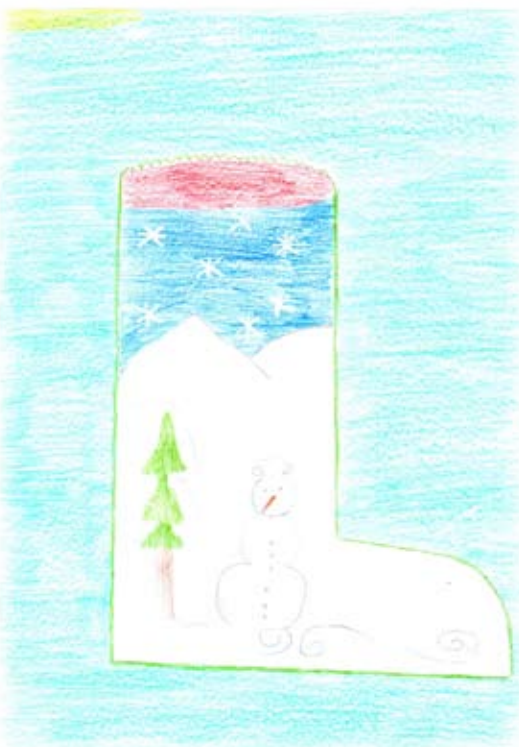
**MISIJE ZOVU, SESTRO I BRATE,
ISUS I MARIJA ČEKAJU NA TE!**

Dječji kutak

U školskoj 2011./2012. god. Vijeće učenika OŠ Marina Držića na Buni organiziralo je božićni sajam. U realizaciji ovog događaja sudjelovali su učenici viših razreda i učitelji. Na radionicama u studenom i prosincu vrijedno su radili. Cilj akcije bio je prodajom božićnih ukrasa prikupiti sredstva za novi projektor u školi. Članovi Vijeća učenika su 23. prosinca 2011. u školskom hodniku, na prigodno uređenim štandovima, prodavali svoje proizvode. Prikupljen je dio sredstava

potreban za kupnju projektor. Vijeće učenika zahvaljuje svima koji su se odazvali i sudjelovali. Budući da cilj nije ostvaren, akcija se nastavlja i ove školske godine. Štandovi će biti postavljeni u školskom hodniku cijeli tjedan pred Božić, pa molimo roditelje da se svojim skromnim doprinosom odazovu akciji i pomognu učenicima da ostvare svoj cilj. Radionice su u tijeku, svi vrijedno rade, kako učenici tako i učitelji škole.

Stepinčevo 2012. godine

U petak, 10. veljače, svečanom svetom Misom u 18 sati, proslavljen je blagdan blaženoga Alojzija Stepinca čije ime nosi Pastoralni centar na Buni, župa Presvetoga Trojstva, Blagaj-Buna. Unatoč nezapamćenu snijegu i zimi, okupilo se više svećenika i preko dvjesto vjernika. Svetu je Misu predvodio don Mladen Šutalo, župnik župe sv. Ivana, Apostola i Evandelista, iz Mostara, a koncelebrirali su: župnik don Bernard Marijanović, te svećenici don Ivo Šutalo, don Tomislav Ljuban, don Marko Šutalo, don Tonino i don Ivan Štironja.

Don Mladen je u svojoj propovijedi, navodeći ponešto od onoga što znamo o svojim uzorima, odnosno o onima koje iskreno volimo, naglasio da bi bl. Alojzije Stepinac trebao biti uzor svakomu od nas. Uzeo je pet Stepinčevih značajnih izjava u kojima se iščitava njegov primjeren kršćanski život te svaku od njih ukratko komentirao: 1. Prva je vezana uz njegovu mladost i obilježena željom da se u njegovu životu sve događa u skladu s Božjom

voljom: Neka bude onako kako Bog to hoće. 2. Druga je izbor svećeničkoga poziva po kojem se želio suobličiti Kristu i naviještati ga ljudima: Imati i držati se dragoga Isusa, onda sve biva lako. 3. Trećom je obilježio svoje biskupsko služenje, kad je za geslo uzeo riječi Svetoga Pisma: In Te, Domine, speravi - U Tebe sam se, Gospodine, pouzdao. 4. Četvrta je vezana za suđenje 1946. godine: Moja je savjest čista. 5. Peta je vezana za posljednje trenutke njegova zemaljskog života, na današnji dan 1960. u 14,15 sati, kad je moleći Očenaš, nakon izgovorenih riječi: Budi volja tvoja – pošao na Božji sud. Potom je, među ostalim, don Mladen naglasio: "Svetost je najprije Božji dar koji zahtijeva čovjekov odgovor. Lik bl. Stepinca primjer je kako nasljedovati Krista, kako razumjeti i ostvariti volju Božju i postići svetost. Njegovo svjedočanstvo nije

'daleko' našoj stvarnosti. Dakako, iznimno je blisko jer Blaženik nije živio u nekoj davnoj prošlosti. Kristov križ, žrtva i trpljenje dokazuju koliko ljubav može biti velika. Blaženi je Alojzije upravo kroz sva poniženja, sužanjstva, obespravljenost, trpljenje - u kojem je uvijek svjedočki zračio nadu, potvrdio tu istu Veliku ljubav trpeći i umirući za Krista i Crkvu." Don Mladen je istaknuo: „Ono što se voli za to se izgara i umire! Bl. Alojzije volio je Boga, Crkvu i sve ljude bez razlike“, te pozvao sve prisutne na molitvu Gospodinu da nam, po zagovoru bl. Alojzija, svima udijeli spremnost i hrabrost za takvu svjedočku ljubav.

Liturgijsko je pjevanje predvodio zbor mladih uz pratnju nekoliko svirača na gitari, violini i klavijaturama. Unatoč hladnoći, crkva je bila ispunjena vjerničkom pjesmom i molitvom. Na kraju Mise don Bernard je zahvalio propovjedniku, svećenicima, pjevačima, sviračima, čitačima, ministrantima i svim

vjernicima koji su, unatoč studeni i ledu, pripomogli u pripremanju svečanoga slavlja. Sve je nazočne pozvao u dvoranu „Bl. Alojzija Stepinca“ na blagdansko čašćenje i pjesmu.

Napominjemo da veliki snijeg i nevjernost nisu omeli veći broj vjernika da se odazovu pozivu župnika don Bernarda i sudjeluju u programu pripreme za ovaj dragi blagdan. Trodnevica se odvijala prema već najavljenom i predviđenom programu: prve večeri, u utorak 7. veljače, predstavljani su prvopričesnici, drugu večer krizmanici, a treću večer, u četvrtak 9. veljače, upriličen je sastanak članova Župnoga pastoralnog vijeća. Broj mladih koji se odazvao i bio prisutan, znak je da život i primjer blaženoga Alojzija Stepinca mlade privlači i da im puno znači. Zato i molimo da ga oni i svi mi nasljedujemo kršćanskim uvjerenjem i životom.

Snijeg okovao Bunu

Hercegovina, europska Kalifornija, kažu da nema toplijega mjesta na ovoj strani Zemlje, posebno onih dana oko Ilindana. Kamen puca, asfalt se topi, poskok u hladovinu bježi. Ali naši ljudi su na to navikli i evo već stoljećima se s tim veoma dobro nose. Ma nose se naši ljudi sa svim nevoljama koje ih zadese, kakve god one bile. Pa tako i ove godine, tko bi rekao da će nas zatrpati snježni pokrivač kakvog mlade, a i one starije osobe ne pamte.

Bilo je to početkom mjeseca veljače. Snijeg je počeo lagano padati, te hoće te ne će, ali ne posustaje, padao je sve jače i jače. Počeo je padati tako jako da ga je za nepuna 3-4 sata napadalo 6-7 cm. Imao sam osjećaj da nisam vidio većih pahulja u svome životu, pahulja kao list od raštike. Bake su tada govorile: "Ovo ne će na dobro izaći", ali djeca se nisu na to obazirala, nego su već bili spremni za snježne radosti kojih odavno nije bilo u našem kraju.

Prvi zraci ranog, ne baš tako običnog jutra, 4. veljače donijeli su nesvakidašnju sliku Bune, a i čitave Hercegovine. Sve je stalo, snijeg je toliko napadao da nije bilo uvjeta za odvijanje normalnoga života. Škole su prestale s radom, automobili ne voze, trgovine su zatvorene. Jedini zvuk koji je odzvanjao bunskom valom su bili veseli dječji glasovi i poklici koji su bili željni zimskih radosti i pokoje mrmljanje starijih koji nisu bili baš oduševljeni novonastalom situacijom.

Veliko bijelo prostranstvo plavim linijama prekidale su rijeke Buna i Neretva. Ljepši prizor nije odavno viđen, raj nebeski. Svi su nekako bili veseli nastalom

situacijom, barem prvih nekoliko dana. Sljedećih 10-ak dana snijeg je neumoljivo padao. Prvotna vesela i zanimljiva situacija i nije bila više baš toliko zanimljiva. Problemi koje je stvarao sada već 1 metar visok snijeg i nisu bili baš toliko mali. Nedostatak hrane, drva i ostalih životnih namirnica pridonosio je nervozu koja je već bila vidljiva zbog blage izoliranosti od grada.

Ali uz Božji blagoslov i nadljudske napore, hvala Bogu, sve se dobro završilo. Nakon nekoliko dana stanje se vratilo u normalu. Sunce je granulo i počelo je topiti veliki snježni pokrov koji je pokrio našu župu.

Zahvaljujemo u ime našega bivšeg župnika don Bernarda Marjanovića, svim župljanima koji su pomagali da se prostor oko crkve i župnoga ureda očisti od velikih količina snijega i kako bi se nesmetano i uredno odvijale sve crkvene aktivnosti. Nadamo se da naš novi župnik don Nikola ima više iskustva s nježnim radostima, jer već po selu čujem kako stare bake opet govore kako bi nas moglo zamesti. Župniče, pripremite lopate.

Slavko Raguž

HKM na Kupresu

Nakon odrađenog polugodišta pročelnici, zamjenici, zajedno s odabranim članovima iz svake sekcije odlučili su poći na dvodnevni izlet. Mladi su se brzo okupili, organizirali, te u poslijepodnevnom satima uz pratnju župnika don Bernarda krenuli u potragu za bijelim padinama. Dvadesetak hakaemovaca, od kojih je polovica prvi put na skijama, okušalo se pod vodstvom instruktora u skijanju. Već treću godinu zaredom mladi s Bune provode nekoliko dana na snijegu, družeći se, odmarajući se i učeći skijati.

Petak smo svi čekali, neki da prvi put stanu na skije, a neki samo da obnove stara znanja i krenu u potragu za novim. Uz lijep dan, obilje snijega i raspoloženo društvo, ni niske temperature nisu mogle zaustaviti naše želje za učenjem i veseljem. Vrijeme u subotu bilo je odlično, staze savršene i pune skijaša. Bio je to još jedan dan za učenje, rad, smijeh i veselje. Nakon dva

naporna dana većina njih je odlično svladala prve korake te se već samostalno spuštali niza strminu male staze, na čuđenje instruktora. Neki su se doslovno zaljubili u taj šport, te su tvrdo odlučili što prije ponovno doći na snijeg. Držeći se predviđenoga dnevnog reda u kojem je bilo i rada i molitve, igre i pjesme, proveli smo lijepe trenutke na snijegu i prirodnim ljepotama Kupresa i okolice. Zalaskom sunca završilo je i naše skijanje, te je uslijedio povratak kući uz večeru u Tomislavgradu. Po povratku mladi su pričavali divne i sigurno nezaboravne događaje. Na rastanku svi su izrazili želju da ponovimo naše druženje.

Bio je to još jedan izlet za pamćenje, proveden u dobrom društvu. Nadamo se da će takvi ostati i dalje, unatoč zanimljivim i ponekad za oko teško probavljivim padovima i vratolomijama kojima smo svjedočili na stazi mekog kupreškoga snijega.

Andrea Bekavac

Susret hrvatske katoličke mladeži u Sisku “U svjetlosti hodimo”

Nakon Rijeke, Varaždina, Zadra, Pule, Osijeka, Šibenika ove godine je došao i red na Sisak kao domaćina Susreta hrvatske katoličke mladeži iz Hrvatske i okolnih država. Kao i svake godine dosada, veliki broj mladih je “u svjetlosti hodilo” prema Sisku, koji je bio izvor mladosti, veselja, pjesme, plesa, pobožnosti i svega onoga što kršćanska mladost može donijeti u broju od 30.000. Naši mladi su se za ovaj susret pripremali kroz kateheze koje su se svake srijede održavale u prostorijama župnoga ureda na Buni. Znali smo mnogo o susretu, o logu koji je bio Kvirinova svjetiljka, o geslu, te himni susreta, tako da smo spremni pošli na put.

U subotu, 4. svibnja, u ranim jutarnjim satima, skupina od 55 mladih pod vodstvom župnika don Bernarda Marjanovića uputila se u središte radosti kršćanstva što je predstavljao Sisak u ta dva dana. Dug put prema Sisku bio je praćen pjesmom, smijehom, šalama koji su naši mladi iz HKM-a vrijedno smišljali. U Sisak smo došli oko 14 sati gdje nas je dočekala naša volonterka i naš domaćin, Tanja, i gdje smo se priključili procesiji dugačkoj i po nekoliko kilometara koja je vodila do središta gdje je služena sveta Misa, ispred crkve sv. Kvirina. Tamo smo uživali u programu, pjesmama i svjedočanstvima koja su za nas pripremili domaćini. Sveto misno slavlje počelo je u 18 sati a predvodio

ga je nadbiskup Josip Bozanić s mnoštvom biskupa, svećenika, redovnika i redovnica. To je bilo jedno veliko jedinstvo mladih ljudi koji su se okupili da zajedno slave Krista u pjesmi i molitvi, onako samo kako mi mladi znamo: dostojanstveno, pobožno i veselo. Pomalo umorni, ali puni Kristove radosti uputili smo se po župama grada Siska u kojima smo bili smješteni. U kasnijim izvještajima naših mladih koji su iskazivali svoje dojmove najviše ih se, osim zajedništva u Kristu, oduševilo gostoljubivošću naših domaćina u župi Donja Kupčina. Pri odlasku u kuće u kojima smo bili smješteni osjetila se atmosfera dobrote, domaćinstva i svega dobrog što su ti ljudi u toj župi zapravo predstavljali. Također, mnogi mladi su bili oduševljeni izobiljem hrane i pića koja su nam bila ponuđena pri dolasku.

U nedjelju, 5. svibnja, u crkvi Marije Magdalene, Donja Kupčina, u 11 sati je slavljena svečana misa za domaćine i mlade goste, te župe koje su ugostili osim nas, mlade iz Varaždina, Đakova i mnogih drugih župa. Župnik te župe je rekao kako nikada crkva nije bila toliko popunjena, i nikada nisu imali toliko mladosti na jednom mjestu te toliko molitve koja se širila starim zidinama crkve. Nakon svete Mise na kojoj su pjevali mladi iz svih krajeva Hrvatske zajedno s nama, bila je mala zakuska te podjela suvenira iz mjesta Donja Kupčina koje ćemo se uvijek sjećati po gostoljubivošću domaćina i njihovog župnika. Nakon pozdrava, uputili smo se kući puni zajedništva i radosti zajedno u Kristu, prepričavajući dojmove sa susreta. Sljedeći susret mladih je 2014. godine, u Dubrovniku, u gradu na krajnjem jugu Hrvatske koje je njezino najznačajniji povijesno-turističko središte. Nadamo se da će se mnogo mladih odazvati na susret i da ćemo opet u svojoj molitvi i veselju biti blizu Isusa Krista koji nam je dao ovo veliko bogatstvo da ga slavimo u velikom broju, u zajedništvu Njegove ljubavi koju nam pruža.

Marjana Perutina

Prijatelji iz Njemačke na Buni

Naši mladi su po treći put posjetili otok Krapanj zajedno s našim dugogodišnjim prijateljima iz župe sv. Barbare iz Mülheima. Naše druženje počelo je dolaskom mladih iz Njemačke na Bunu. Mladi iz naše župe su ih vrlo rado i sa smiješkom na licu dočekali, te nakon ugodnoga odmora i večere u našoj župi, ugostili u svoje domove na dva dana. U dvorani blaženoga Alojzija Stepinca imali smo kratku molitvu, zajedno s mladima iz Njemačke, i blagoslov velike umjetničke slike (akril) autorice Ivane Kolar-Sušac, bivše naše župljanke a sada nastanjene u Mostaru, koja je sama predložila i sliku naslikala za našu dvoranu. Tijekom njihovog boravka na Buni imali smo lijepa druženja uz pjesmu, razgovor, smijeh i prisjećanje naših prošlih godina druženja. Posjetili smo župnu crkvu u Blagaju, izvor Bune, zatim Stari most, te na kraju kupalište Kravice gdje smo se svi zajedno odmorili i uživali u tom ljetnom danu. U nedjelju, 15. srpnja, nakon svečane svete Mise koju je predvodio don Velimir Tomić, naš bivši župnik, 17 mladih s Bune i 33 mladih iz Mülheima su se uputili prema Krapnju. Ubrzo nakon našega polaska, na

putu do Krapnja, pridružili su nam se mladi iz župe Studenci zajedno s don Ivom Štalamom. Na Krapnju smo boravili pet dana, a ti dani bili su ispunjeni pjesmom, druženjem, radošću, slavljenjem Boga. Posjetili smo crkvu sv. Josipa u Ražinama u Šibeniku, gdje smo održali koncert, te crkvu Presvetoga Srca Isusova također u Šibeniku gdje nas je don Tomislav Puljić, župnik te župe primio raširenih ruku, svih 50 mladih.

Mladi su tih pet dana uživali u ljetnom suncu i moru, posjećivali su razna mjesta povezana s poviješću

hrvatskih katolika kao npr. kapelicu Svih svetih na Kamenjaku u blizini Vranskog jezera, te crkvu sv. Nikole Tavelića u Šibeniku. Također su posjetili zajednicu Cenacolo u Biogradima, gdje su momci iz te zajednice podijelili s nama svoje životne priče. Moram spomenuti i susret sa šibenskim biskupom Antom Ivasom u Šibenskoj katedrali sv. Jakova. Pjesmu “Zaveslaj na pučinu mora”, koju je šibenski biskup napisao, otpjevali smo zajedno s našim prijateljima iz Njemačke. Zadnja dva dana našega ugodnog druženja na otoku Krapnju pridružili su nam se i tamburaši zajedno s našim tadašnjim župnikom don Bernardom Marjanovićem. Došao je i dan kada smo morali krenuti svojim domovima. Mladi iz Njemačke su nas srdačno otpratili i uputili poziv za susret sljedeće godine u Mülheimu gdje će nas oni ugostiti i gdje ćemo zajedno pratiti Svjetski dan mladih u Brazilu. Zaista se radujemo sljedećem druženju s njima gdje ćemo zajedno kroz pjesmu slaviti Boga i uzveličati taj naš ponovni susret.

Simona Spajić

Vjeronaučna olimpijada

Završetak školske godine, početak ljeta i svih ljetnih radosti. Nije moglo biti idealnije vrijeme i mjesto da naše male župljane izvedemo na izlet, da njihovu dobrotu, trud i rad u župi nagradimo.

Sve je počelo jednog lijepog subotnjeg jutra, 16. lipnja 2012. Oko pedesetak djece, članova različitih župnih sekcija, okupilo se ispred crkve na Buni. Nasmijani, puni entuzijazma, biciklima su krenuli u Blagaj, započeti drugu vjeronaučnu olimpijadu. Put do Blagaja odzvanjao je dječjim smijehom te vedrim i nasmijanim licima malih kršćana. Došavši tamo dočekalo ih je mnoštvo zanimljivih disciplina/igara koje je osmislilo nekoliko članova HKM-a. Olimpijada je započela tako što su djeca bila podijeljena u šest skupina. Kao i u prošloj olimpijadi skupine su nazvane prema narodima iz Novoga Zavjeta: Filipljani - zeleni tim, Efežani - plavi tim, Korinćani - smeđi tim, Solunjani - žuti tim, Galaćani - crveni tim i Rimljani - bijeli tim. Polako su počeli odmjeravati svoje umno znanje te fizičku

spremnost i izdržljivost. Kroz svih osam igara, imali su prilike vidjeti koliko su izdržljivi, pametni i snalažljivi. Također kroza sve to vodili su ih njihovi volonteri. Davali su im snagu, upućivali na njihove pogreške, te ih uvijek iznova bodrili i nasmijavali.

Između igara, bio je predviđen odmor, gdje su mali kršćani dobili još više snage za nastavak igara. Na kraju, u vrlo tijesnom i izjednačenom odmjeravanju snaga, ipak za jedan bod ispred ostalih, Galaćani - crveni tim, koje je predvodila Simona Spajić, su odnijeli sveukupnu pobjedu. Iako umorni i iscrpljeni s još većim osmijehom nego na polasku, vratili su se biciklima u župu. Koliko god je bilo disciplina gdje su se zahtijevali ozbiljni odgovori, oni su to sve shvatili kao igru. Tako je i trebalo. To je sve bilo samo igra, zajedničko druženje, ali i nagrada za njihov trud i rad u župi. Vjerujem i nadam se da se svi koji su sudjelovali u ovoj vjeronaučnoj olimpijadi rado sjećaju ovoga dana.

Dragica Tikvić

Proslava sv. Cecilije

Svi oni koji posjećuju Vječni grad - Rim u svome programu žele posjetiti i katakombe - mjesto okupljanja prvih kršćana koji nisu smjeli javno ispovijedati svoju vjeru nego su se sastajali na mjesnom groblju gdje su ispovijedali vjeru u Krista Isusa. Uvijek bi na ulazu u katakombe čekao službeni vodič te bi poveo hodočasnike pored kapelice u kojoj se nalaze razni predmeti i simboli koji su pronađeni u katakombama. Najpoznatiji simboli su: sidro koje simbolizira križ i riba koja je korištena kao kršćanski znak raspoznavanja.

U Kalistovim katakombama, i to na počasnom mjestu, bila je pokopana i sv. Cecilija, uz takozvanu "Kriptu papa". Kasnije je njezino tijelo papa Paškal I., koji je bio veoma pobožan prema svetici, dao prenijeti u kriptu bazilike u Trastavereu. Krajem XVI. st. sarkofag je sv. Cecilije ponovno otvoren, a tijelo pronađeno u još dobro očuvanu stanju, obučeno u odjeću od svile i zlata. Tada je slavni kipar Maderna isklesao poznati svetičin kip u mramoru koji je vjerna reprodukcija, kako se pripovijeda, pogleda i položaja tijela svete mučenice. Kopija toga kipa nalazi se još i danas u Kalistovim katakombama, podsjećajući tako da je svetičino tijelo najprije ondje počivalo. U legendarnom opisu mučeništva sv. Cecilije, koji je nastao veoma kasno, ona se uzvisuje i slavi kao najsavršeniji uzor kršćanske žene koja je iz ljubavi prema Kristu ispovijedala djevičanstvo i podnijela mučeništvo. Ujedno je i zaštitnica pjevača i crkvenoga pjevanja. Spomendan joj se slavi 22. studenoga. Budući da svi članovi naših župnih zborova, zbog raznih obveza i zaduženja, nisu mogli doći na svetu Misu taj dan, susret smo prebacili na svetkovinu Krista Kralja, u nedjelju, 25. studenoga. Združeni zborovi Put ljubavi (dječji zbor) i Mir (zbor mladih) svečano su otpjevali

svetu Misu, a nakon toga se uputili u Pastoralni centar na osvježenje i prijateljevanje. Mi, kao zborovi smo uvijek tu. Tu smo ne samo kod pjevanja svetih Misa, ne samo da uzveličamo misno slavlje, nego smo tu kao jedan od stupova na kojima ova župa uspijeva. Svi mi dajemo najviše od sebe za nas sve! I to je veoma bitno. Mi svojim druženjem, zalaganjem, dobrotom, znanjem postizemo puno. Nikad ne dopuštamo da se od nečega stvori problem, nego se svi potrudimo da ne dođe do bilo kakve vrste problema. Zajedništvo nas opisuje i

u gostima i kod kuće, mir, ljubav, kao što nam nazivi sami govore. Uz to sve vodi nas i pjesma, naš putokaz, nada, vjera i sam Isus Krist. "Zapjevat ću Gospodinu, jer se slavom proslavio..." Naravno da ću Mu zapjevati, jer ako je On mogao toliko muka za nas pretrpjeti, trebamo Ga i mi veličati na sve načine! Radosni smo, pjevamo, dok Isusa čekamo, On će doći među

nas, On će doći svaki čas. Stavi Boga u svemu na prvo mjesto, i vidjet ćeš, nikad ne ćeš biti zadnji ni u čemu. Zahvaljujem svim pjevačima i sviračima, sadašnjima i onima koji su bili dio župnih zborova, na trudu, radu, vježbanju, dolascima i nadasve pjevanju Bogu na slavu. Neka nas zagovor naše zaštitnice, sv. Cecilije, prati na životnim putovima te da neumorno ispovijedamo i proglašavamo svoju vjeru, ne samo u Godini vjere, nego u cijelom ovozemaljskom životu dok ne zapjevamo u nebeskim korovima sa svojom zaštitnicom.

Hvala Ti, Gospodine, za brojne spoznaje stvarnosti i istine.

Hvala... za dobre stvari koje dobivam i loše stvari kojima izmičem, za rješenja koja pronalazim i talente koje razvijam, pobjede koje ostvarujem i lijepe dane koje proživljavam...

Ana Šutić

Korizma

Korizma treba biti razmišljanje o našem životu i našem odnosu s Bogom. U srijedu smo, 22. veljače, započeli vrijeme korizme. Obredom pepeljanja na večernjoj Misi i na vanjski smo način poželjeli poći putem obraćenja. Kroz cijelu korizmu liturgijska čitanja nas opominju da postu tijela treba odgovarati i post duše tj. strogo uzdržavanje i izbjegavanje grijeha i grješnih prigoda. U korizmi trebamo više sami sebe upoznati, te dublje ispitati svoju savjest i očistiti svoje srce u sakramentu svete ispovijedi. Naša redovita korizmeno-uskrsna župna ispovijed bila je na Cvjetnicu poslijepodne, 1. travnja u 14 sati za učenike, te u 15,30 za sve ostale. Prigodu za ispovijed imali smo i prije svake svete Mise radnim danima i nedjeljom u našoj crkvi na Buni. Korizmu proživljavamo napredujući u razmišljanju Kristova otajstava, te dostojnim životom, poštenjem i molitvom koju provedemo u djelo. Trebamo biti susretljivi prema drugima i prema samom sebi. Post, molitva i djela milosrđa prema potrebnima za

biblijskoga su čovjeka tri temeljne pravednosti pred Bogom. One nisu dužnost koju bi čovjek vršio radi svoga spasenja ili kao zadovoljštinu za svoje grijeha, nego su način uspostave novih odnosa među ljudima i s Bogom. Post je jedan od načina kojim se čovjek otvara Božjoj blizini. Post mijenja odnos prema hrani. Post mijenja pogled na vrijeme. U svijetu koji mrzi čekanje i ne podnosi gubljenje vremena, post nas uči čekati. Čekati na Božji dolazak, njegov odgovor, smirenje duše. Post čovjeku otvara oči za trku i nesposobnost dužeg boravka sa samim sobom, s Bogom, sa svojim bližnjima. Post je zbog svoje pouke o čekanju ujedno i škola molitve. Molitva je osim sabranosti na Boga vrijeme provedeno u njegovoj blizini. Puno vremena i malo riječi. Takvoj molitvi uči post. Vrijeme dobijemo posteći, a učeći čekati naučimo kako s malo riječi možemo mnogo reći. Često se samo u korizmi odričemo raznih poroka, ali trebamo biti svjesni da to naše odricanje treba postati i potpuno udaljavanje od poroka.

Ivona Petrović

Trodnevlje i Uskrs

Naša redovita korizmeno-uskrsna župna ispovijed bila je na Cvjetnicu popodne, 1. travnja u 14 sati za učenike, te u 15,30 za sve ostale. Prigodu za ispovijed imali smo i prije svake svete Mise radnim danima i nedjeljom u našoj crkvi na Buni.

U našoj župi u ovoj 2012. god., raspored bogoslužja za sveto trodnevlje i Uskrs bio je ovakav:

Veliki Četvrtak u 18 sati,

Veliki Petak u 18 sati,

Velika Subota u 20 sati,

Uskrs, Mise u 8 i 11 sati.

Na **Veliki četvrtak** (Večera Gospodnja), nema dnevnih svetih Misa, jedino Večernja, koja je godišnji spomen - čin ustanovljenja svih naših euharistijskih slavlja. Pojednostavljeno, to je rođendan svete Pričesti i svetoga Reda. Nakon evandeoskog izvještaja o Isusu koji za vrijeme ove večere učenicima pere noge, sam predvoditelj slavlja u nekim zajednicama pere noge dvanaestorici odabranih i tako podsjeća sve okupljene

da je euharistija upućena na život i bratsku ljubav svih kršćana. Svečano se u Misi pjeva *Slava* i kroz to vrijeme zvone sva zvona u crkvi. Nakon *Slave*, zvona i orgulje šutjet će do *Slave Vazmenoga* bdijenja. Čim se završi Misa odmah se na sporedni oltar svečano prenosi i pohranjuje Sveto Otajstvo,

Na **Veliki petak** nema svete Mise, samo obredi koji su puni simbolike. Pokora, žalost, ozbiljnost, zapovjedni post i nemrs daju svoj pečat ovom danu. Obredi započinju prostracijom svećenika u šutnji. Nakon toga slijedi Služba riječi ili čitanja a vrhunac je *Muka po Ivanu*. Svećenik nakon homilije izriče sveopću molitvu i tumači nakanu. Slijedi otkrivanje i klanjanje svetom Križu. Dok traje poklon ili ljubljenje Križa, pjeva se stara tužaljka *Puče moj*. Posljednji dio obreda ovoga dana jest sveta pričest, a započinje Molitvom Gospodnjom, nema znaka mira, već se samo pristupi pričesti. Obredi završavaju Otpusnom molitvom, te se vjernici razilaze u šutnji. Tišina je u crkvi i srcima vjernika. Od obreda Velikoga petka kroz cijelu Veliku subotu Crkva je u tišini.

Navečer se vjernici okupljaju na **Uskrsno bdijenje**. Prvi dio je Služba svjetla. Svećenik pred ulaznim vratima crkve blagoslivlja vatru kao znak života i radosti. Vatra bukti, raspiruje se i grije, ona okuplja ljude oko sebe. Na toj vatri se upali velika uskrsna svijeća - simbol Krista Uskrsloga. Potom se svijeća u procesiji unosi u zamračenu crkvu i na tri mjesta se zaustavlja i kliče: "Svjetlo Kristovo!" Od nje ministranti pale svoje svijeće i prenose plamen dalje, kao što se svjetlo vjere prenosilo s koljena na koljeno, od naroda do naroda. Potom se upale sva svjetla u crkvi i svi s upaljenim svijećama slušaju veličanstveni hvalospjev uskrsnoj svijeći. Nakon toga se utru svijeće i slijedi Služba riječi koja iznosi ključne događaje povijesti spasenja; potom krsna služba s litanijama svih svetih, blagoslovom vode, krštenje odraslih ili obnova krsnih obećanja i euharistijska služba. Zvona ponovno zvone na *Slavu*. Tako smo ušli u najveću svetkovinu USKRS.

Svjesni smo kako je cijela crkvena godina izrasla iz Kristova uskrsnog djela spasenja ne samo teološki nego i povijesno. Nedjelja je redoviti tjedni spomen Kristove smrti i uskrsnuća.

Prva sveta ispovijed i pričest 2012.

U sakramentu Prve pričesti naši mališani prvi put primaju Isusa u svoje srce. U nedjelju, 29. travnja, bilo je posebno svečano u našoj župnoj crkvi kada su oltaru pristupili naši prvopričesnici. Ove godine ih je bilo 22, ali su nam dragi i vrijedni kao da ih je pedeset. Za taj događaj su se trebali itekako pripremiti. U našoj župi svake subote prvopričesnici su imali svoje vrijeme učenja, rada i molitve. U njihovoj pripremi najviše sudjeluje župnik, ali vrlo važnu ulogu imaju i njihovi roditelji, bake i djedovi koji s njima kod kuće uče i mole molitve. Dan prije Prve svete pričesti naši prvopričesnici su zajedno sa svojim roditeljima primili sakrament Prve svete ispovijedi. Nakon toga su bili potpuno spremni pričiti i blagovati s Isusova stola. Naši prvopričesnici su se okupili prije svete Mise u crvenim prostorijama sa željom da što prije prime malenoga Isusa. U dvorani bl. Alojzija su s mnogo nestrpljenja oblačili svoje prvopričesničke haljine trudeći se da budu što ljepši kada stanu pred Isusa. Svečano euharistijsko slavlje započelo je u 11 sati procesijom iz dvorane bl. Alojzija u našu novu crkvu. Čistoćom srca i ljepotom duše privlačili su poglede mnogobrojnih župljana koji su toga dana zajedno s njima sudjelovali u njihovom najradosnijem danu života. Odjeveni u prvopričesničke haljinice ulazili su u crkvu kao anđelčići klanjajući se Kristu i izmamljujući osmijeh i suze radosnice na licima svojih roditelja i najbližih. Svetu Misu predvodio je naš sada bivši župnik don Bernard Marjanović. U misnom slavlju prvopričesnici su sudjelovali pjesmom, recitacijama, molitvom vjernika i prinosu darova. Župni zbor *Put ljubavi* svojim je pjevanjem i sviranjem uzveličao taj poseban dan. Najvažniji događaj za djecu i njihove roditelje bio je trenutak blagovanja s Isusova stola, primanje malenog Isusa u svoja malena srca. Na kraju svete Mise prvopričesnici su dobili svoje uspomene na taj dan. Nakon misnoga slavlja uslijedila su i obiteljska slavlja po domovima naših prvopričesnika. Neka ih u njihovu životu prati Isus kojega su primili u svoja srca!

Martina Maslač

Blagoslov oltara u Blagaju

Na poziv župnika don Bernarda Marijanovića, prvoga dana trodnevne pripreve za svetkovinu Presvetoga Trojstva u četvrtak 31. svibnja na blagdan Gospina pohoda sv. Elizabeti mostarski biskup Ratko Perić slavio je sv. Misu i blagoslovio oltar u Blagaju kod Mostara. Tako će se u toj stoljetnoj crkvi, koja je u ratu bila devastirana, od sada moći slaviti Euharistija na blagoslovljenu oltaru. Osim župnika don Bernarda i mostarskoga dekana i katedralnog župnika msgr. Luke Pavlovića, koncelebrirao je još bivši blagajski župnik fra Petar Vlašić, kancelar don Ante Luburić i don Ivan Štironja. Nakon otpjevane ulazne pjesme, koju su uz klavijature, gitaru i violinu vodili mladi blagajsko-bunske župe Presvetoga Trojstva, sve je nazočne - biskupa, svećenike, dobročinitelje i brojne vjernike - pozdravio župnik objasnivši da se u obnovljenu crkvu, nakon 20 godina, vratio kip Blažene Djevice Marije. „Kip je sačuvan zahvaljujući Božjoj providnosti i brizi dušobrižnika i župljana, točnije obitelji Vučina na Buni,

kojoj je fra Petar povjerio čuvanje kipa pred sam početak rata. To je jedino što je ostalo isto u crkvi nakon dvadeset godina i nakon početka obnove“, rekao je župnik. Najavio je i pojedinačnu zahvalu zaslužnim ustanovama i pojedincima koji su doprinijeli ostvarenju obnove i postavljanju novoga čvrstog oltara u crkvi. Biskup je izrazio bogoštovni poklon Presvetomu Trojstvu, pozdravio Gospu u liku očuvana kipa te pozvao na čin kajanja pred Bogom. U propovijedi biskup je naveo starozavjetnog Propovjednika koji kaže kako ima „vrijeme rušenje i vrijeme građenja“ (3,3). Što je to u čovjeku takvo da ide jedan protiv drugoga, da čini zlo jedan drugomu, da mu ruši sve pa i svetinje? Evo sada je došlo vrijeme građenja, obnove i vraćanja svega u prvobitni položaj. Osvrnuo se potom na sam blagdan pohoda Blažene Djevice Marije rođakinji Elizabeti. Naglasio je spremnost Marije, „službenice Gospodnje“, na konkretno služenje u “staračkom domu u Ain Karimu”, zatim čudesnost susreta Gospe i Elizabete,

dviju žena, Djevice koja je čudesno začela Sina Božjega snagom Duha Svetoga i Elizabete koja je, kao nerotkinja, u starosti svojoj začela sina sa svojim mužem Zaharijom. Dvojica sinova, Isus i Ivan, koji su se čudesno prepoznali, potvrdili su da su upućeni jedan na drugoga po volji Božjoj. Po stalnoj tradiciji Crkve tada je Ivan bio očišćen od iskonskoga grijeha. U molitvi vjernika molilo se za opće potrebe Crkve, za dobročinitelje, župljane, za sve stanovnike Blagaja i ovoga kraja kao i za sve vjerne mrtve. Biskup je izgovorio blagoslovnu molitvu obraćajući se Bogu s više obrednih zaziva: „bio nam on mjesto hvale i zahvaljivanja; bio nam žrtvenik na kojem ćemo u otajstvu prinositi Kristovu žrtvu; bio nam stol na kojem ćemo lomiti kruh života i piti čašu jedinstva; bio nam vrelo iz kojega će izvirati vode za vječni život!“ Uz darovnu pjesmu zbora mladih nastavljena je sv. Misa na tek blagoslovljenu oltaru. Na kraju, prije završnoga misnog blagoslova, župnik

je pozvao vjernike da dođu također drugoga i trećega dana Trodnevnice te se tako dolično pripreme za župnu svetkovinu Presvetoga Trojstva. Potom je podsjetio da je crkva, kao i župna kuća, 2008. proglašena kulturnim spomenikom. Nakon izdanih dozvola, 2010. godine pošlo se u obnovu. Zahvalio je svima koji su doprinijeli ovoj obnovi, od ministarstava i institucija za nacionalne spomenike, preko tvrtki do nekih privatnih osoba koje su pripomogle ostvarenju projekta. Ovom je prigodom biskup uručio i prigodne zahvalnice u ime župe. Župnik je najavio nastavak radova na vanjskim zidovima crkve kao i početak obnove župne kuće. Biskup je zahvalio župniku na odgovornu zauzimanju oko obnove crkve kao i svima onima koji su se uključili u taj podhvat, bilo osobno, bilo službeno u ime mjerodavnih ustanova, te na sve zazvao blagoslov Oca, Sina i Duha Svetoga. Radost zbog ovoga crkvenog događaja nastavila se uz pjesmu i osvježenje ispred crkve.

Krizma u našoj župi

I napokon, nakon svih priprema stigao je i taj dan 20. svibanj 2012. Jedan od najvažnijih dana u životu 56 krizmanika u župi Presvetoga Trojstva Blagaj-Buna. Dok su naši kumovi već bili na svojim mjestima, mi krizmanici smo strpljivo čekali da crkvena zvona oglase 17 sati, te se uputimo prema crkvi. I kada su se crkvena zvona oglasila, zajedno s biskupom Ratkom Perićem i još trojicom svećenika poklonili smo se pred oltarom i sjeli na svoja mjesta. Zatim su krizmanici Antonija Rako i Mladen Perić u ime svih krizmanika pozdravili Biskupa i predali mu buket cvijeća. Nakon pozdrava započelo je sveto misno slavlje, a Biskup je svim prisutnim napomenuo zašto smo tu. Tu smo da bi primili sedam darova Duha Svetoga, a naši kumovi, naši roditelji i svi naši bližnji tu su da nas odgajaju u vjeri. Prvo čitanje Djela apostolskih pročitao je krizmanica Anamarija Pavlinović, a drugo čitanje Poslanice sv. Ivana apostola pročitao je krizmanik Darko Kalem.

Evangelje po Ivanu pročitao je jedan od tri svećenika koji su također sudjelovali u misnome slavlju. Nakon evanđelja uslijedila je Biskupova propovijed u kojoj je istaknuo važnost sedam darova Duha Svetoga, da ovaj sveti pečat primamo sa sviješću, što on zapravo znači za nas, da moramo oživjeti svaki od tih darova, da svaki dan rastemo u vjeri. Pred Bogom smo potvrdili svoju vjeru zajedno s našim kumovima stupili pred Biskupa i primili pečat dara Duha Svetoga, pečat kojeg nam nitko, nikada ne će moći obrisati. On će ostati zauvijek s nama, štiti nas i voditi prema pravom putu. Tako smo postali punoljetni članovi Crkve. Molitvu vjernika pročitao je šest krizmanika. Nakon svete Pričesti Biskup nam je uputio još poučnih rečenica kako bi razumjeli svaki dar i svaku riječ Božju. Na završetku svete Mise, napravili smo zajedničku fotografiju s Biskupom, kako bi zauvijek pamtili ovaj dan i kako bi znali tko će biti uz nas i tko će nas voditi kroza život.

Ana Krešo

Božić 2011.

Kroz cijelo došašće pripremali smo se za ovogodišnji Božić. U to ubrajamo i Mise zornice, na koje je dolazio velik broj župljana. Misu polnoćku za Božić 2011. godine predvodio je don Mile Miljko, naš svećenik u mirovini, koji se rado odazvao i pomogao u svemu što je trebalo ovih božićnih velikih dana.

Božićno je doba godine kada uživamo u prigodnim pjesmama bez kojih je ovaj blagdan nezamisliv. Božićne pjesme odišu posebnom toplinom, daju nam osjećaj pripadnosti obitelji, ljubavi prema bližnjima i zato su uvijek rado slušane i pjevane. Tom prigodom okupio se i veliki božićni zbor, koji se sastojao od naša dva zbora (*Mir i Put ljubavi*) te svih ostalih župljana koji su imali

želju da sudjeluju i time uljepšaju naše misno slavlje. Pjesma jače i više od riječi omogućuje intenzivnu religioznost, jer je znak i sredstvo proživljenoga zajedništva. Pjesme nas spajaju s vjerom i riječju djedova, u njima svi govorimo istim jezikom, vjerujemo istu vjeru, pjevamo istu pjesmu, želimo isti Božji svijet.

Posebnu vrijednost i dragocjenost hrvatskim božićnim pjesmama daje njihov biblijski sadržaj i nadahnuće. One su zapravo i prepjevano kršćansko Vjerovanje, jer otkrivaju cjelokupan sadržaj kršćanstva. Time božićne pjesme pridonose izgradnji i svijesti našega vjerskog,

ali i ljudskoga identiteta.

Prema Bibliji, Isusa, Božjega Sina, rodila je Djevica Marija, uz pomoć svoga zaručnika Josipa u gradu Betlehemu. Car August zapovjedio je popisivanje stanovništva te su Josip i Marija krenuli na put. Zbog gužvi nisu mogli naći mjesto u svratištima te su na poslijetku završili u staji, okruženi domaćim životinjama, gdje se Isus rodio. A u našoj župi ove godine Isus se rodio u jaslucama napravljenim od skela i stiropora jer je i fasada same crkve bila u izgradnji. Bilo je simbolično, ali i lijepo. Tako da smo ugođaj Božića stopili s ostalim trenutnim događanjima.

Daria Puljić

Nastavak radova na župnim crkvenim objektima

Završena je obnova župne crkve Presvetoga Trojstva u Blagaju. Loše stanje u kojem se nalazila zahtijevalo je sveobuhvatnu obnovu koja je započela rekonstrukcijom krova. U drugoj fazi je urađena drenaža vanjskih zidova. Oltarište je u potpunosti obnovljeno, te su sanirani unutarnji i vanjski zidovi.

Prema podacima komisije za zaštitu spomenika, zvonik ove crkve je jedinstven za BiH, jer je riječ o zvoniku s ravnim krovom, na čijem se vrhu nalaze četiri nosača. Zvonik je visok 21 metar. U neposrednoj blizini se nalazi i zgrada župnoga dvora koja još uvijek nije obnovljena.

Crkva se od 2008. nalazi na popisu zaštićenih nacionalnih spomenika Federalnoga ministarstva kulture. Prvi dio rekonstrukcije je financiran od župe i župljana.

Prva crkva u Blagaju je podignuta u 12. stoljeću, a u Hercegovini je jedinstvena po natpisu koji o njoj svjedoči. Naime, ploča iz 1194., a koja je pronađena 1955., govori o izgradnji crkve sv. Kuzme i Damjana u Podgrađu. Nju je izgradio humski knez Miroslav, a posvetio ju je dubrovački nadbiskup Bernardin. Osim ploče, o postojanju crkve svjedoče i ostatci obrađenoga kamena pronađeni u blizini.

Na Buni je asfaltiran parking i prilaz župskoj kući.

“Pripravite put Gospodinu, poravnajte mu staze! Svaka dolina neka se ispuni, svaka gora i brežuljak neka se slegne! Što je krivudavo neka se izravna, a hrapavi putovi neka se izglate! I svako će tijelo vidjeti spasenje

Božje” (Lk 3,1-6). Ovako je sv. Ivan pozivao svoje suvremenike na obraćenje.

Osim duhovne pripreme za svetkovinu Božića pobrinuli smo se i asfaltirati prostor od 1100 kvadrata parkinga i “ulaza” u župnu kuću. Na taj smo način uljepšali naše crkveno dvorište. Veliko je ovo djelo u vremenu neimaštine. Asfalt je dar gosp. Rafaela Gagre a radove je platio župnik iz fonda koji je prikupljan za daljnje radove na crkvi i oko nje. Još je ostalo dosta duga pa vas molim da se uključite kako bi se računi platili.

Neka nam ovo materijalno ravanje putova i staza bude poticaj kako trebamo čistiti svoju nutrinu da ne bude crna kao asfalt nego raspjevana kao hrvatske božićne pjesme.

Prošle godine započelo se s izradom vanjske fasade naše nove crkve na Buni. Želja je bila da fasada bude gotova do Božića. Rokovi se uvijek otegnu zbog raznih razloga, ali uz Božju pomoć i donacije župljana uspjeli smo radove završiti u roku. Ovo je i poziv za pomoć pri nastavaku daljnjih radova i to prije svega na coku oko crkve, kao i za instalacije i rasvjetu u crkvi.

Srednjovjekovni natpis iz Blagaja (12. stoljeće)

Ploča je pisana bosančicom, koja govori o izgradnji crkve sv. Kuzme i Damjana u Blagaju na Buni kod Mostara, bila je ugrađena ili iznad ulaznih vrata u crkvu ili u samoj crkvi, izgrađenoj i posvećenoj 1194. godine. Crkvu je dao sagraditi humski knez Miroslav, a posvetio ju je dubrovački nadbiskup Bernardin. I danas se lokalitet na kojem se crkva nalazila naziva Vračići, što čuva uspomenu na patrone crkve sv. Kuzmu i Damjana, koji se nazivaju i sveti vračići.

Kada se danas u javnosti govori o najstarijim hrvatskim pisanim spomenicima u Bosni i Hercegovini, onda se redovito govori samo, ili gotovo samo o Humačkoj ploči, koju znanstvenici datiraju u 11. do 12. stoljeće. Međutim, da Humačka ploča nije usamljen spomenik naše rane srednjovjekovne pismenosti, govore nam, uz brojne druge pisane spomenike s ovoga područja, i podaci o Blagajskoj ploči iz 12. stoljeća, jednom od najstarijih srednjovjekovnih natpisa pisanih hrvatskom ćirilicom - bosančicom, iz Blagaja na Buni kod Mostara.

Blagajska ploča zapravo je natpis iz 1194. godine, koji govori o gradnji srednjovjekovne crkve sv. Kuzme i Damjana u blagajskom Podgrađu, a otkrivena je u prošlom stoljeću.

Otkriće ploče

U grobnici Kate Boras u katoličkom groblju u Blagaju 1955. posve je slučajno otkriven dio razbijene ploče s natpisom na bosančici. Podsjetimo da je na samom početku 20. stoljeća o ovoj ploči u znanstvenoj literaturi pisao povjesničar Ljubomir Stojanović. Na natpisu se ističe da je neki župan zidao crkvu u Podgrađu na svom imanju u vrijeme slavnoga Nemanje. Međutim, Stojanović je natpis objavio, pritom ne donoseći faksimil i ne ulazeći detaljnije u njegovu analizu.

Također, nije objasnio ktitora ni patrona crkve, niti je određivao lokalitet gdje je prvobitno bio fragment s natpisom. No, ipak njegovom su zaslugom znanstveni djelatnici Zemaljskoga muzeja BiH pretražili teren oko spomenutoga groba s ciljem pronalaska eventualno drugoga dijela razbijene ploče s natpisom. Potom je te, 1955. godine, poduzeto probno iskopavanje na mjestu nalaza ploče. Tada su u istom grobu pronađene dvije ovalno izrađene ploče koje su tu, prema pričanju vlasnika groba, kao i ploča s natpisom, donesene iz blagajnskoga Podgrađa, i to s lokaliteta Vračići.

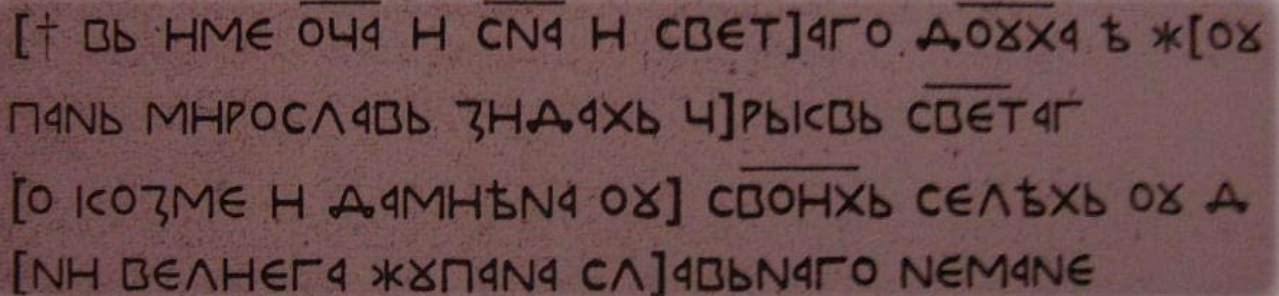
Istodobno, na lokalitetu Vračići izvršeno je potom arheološko iskopavanje i pronađeni su temelji određenoga objekta, uz koji se nalazila veća gomila klesanoga kamena. Pretraženo je i drugo kamenje koje leži nedaleko od ruševina dvorca Bišće, međutim, nije nađeno mnogo ornamentiranih dijelova kamenja niti drugi dio ploče s natpisom.

Datiranje

Tako je znanost, nakon terenskoga ispitivanja, kasnije bila u mogućnosti dati nešto određenije mišljenje o svim tim problemima. Naime, povjesničar Mavro

Orbini navodi kako je župan u Zahumlju Jurko pozvao dubrovačkoga nadbiskupa Bernardina da mu posveti crkvu sv. Kuzme i Damjana, u Zahumlju, 1194. godine. Ono što je važno, podatak s ploče se dovodi u vezu s Orbinijevom godinom zidanja te crkve 1194., što je Orbini vjerojatno uzeo iz Dubrovačkog arhiva. Naime, Nemanja je s braćom sklopio ugovor o miru s Dubrovnikom 1186. godine, i to na svetkovinu sv. Kuzme i Damjana, a to nije bez razloga, jer su sveti vraći Kuzma i Damjan bili zaštitnici kuće Nemanjića, a što nam svjedoči i zidanje crkve sv. Kuzme i Damjana u Blagaju. Važno je reći i da je Nemanja velikožupansko

Ranjina navodi pod 1185. godinom da je dubrovački nadbiskup Bernardin, pete godine svoga pontifikata, na poziv župana Raške - Jurka otputovao u Zahumlje i posvetio crkvu sv. Kuzme i Damjana. Ugledni dubrovački senator, kroničar Junije Resti navodi da je nadbiskup Bernardin preuzeo svoju dužnost 1189. godine. Rastijev podatak uzet je kao činjenica jer se on potvrđuje i bulom pape Klementa III. od 25. studenoga 1189. Naime, papa Klement III. piše da je nadbiskup Bernardin dolazio u Rim da od njega primi palij. Osim toga, Papa naglašava da je Bernardin primio nadbiskupsku dužnost i kao takvog ga preporučuje

[† ВЪ ИМЕ ОЦА И СНА И СВЕТ]АГО ДУХА ѿ * [ОХ
ПАНЬ МИРОСЛАВЪ ЗНАХЪ Ч]РКВЪ СВЕТАГ
[О КОЗМЕ И ДАМИЈАНА ОХ] СВОИХЪ СЕЛЪХЪ ОХ Д
[НИ ВЕЛНЕГА ЖУПАНА СЛА]ВНАГО НЕМАНЕ

prijestolje prepustio sinu Stefanu u ožujku 1196. Do tada, a u vrijeme Nemanjina vladanja, ovaj je natpis bio urezan i postavljen u crkvu ili možda nad njezinim nadvratnikom. Tada je knez (župan) u Zahumlju bio Miroslav, brat Nemanjin, znan i po glasovitom Miroslavljevu evanđelju.

Rekonstrukcija

Na temelju pregleda na razbijenoj ploči i razmaka između pojedinih slova ploče iz Blagaja, Marko Vego je ustanovio da je svaki red natpisa mogao imati 30 do 32 slova. Prema tome, kao i drugim iznesenim činjenicama, natpis je rekonstruirao ovako:

VA IME OCA I SNA I SVETAGO DUHA JA ŽU
PAN MIROSLAV ZIDAH CRKVA SVETAG
O KOZME I DAMIJANA U SVOIH SELIJAH U D
NI VELNEGA ŽUPANA SLAVNAGO NEMANE.

Duhovni pastir Zahumlja

Stoga Vego smatra da je, a povijesni zapisi mu idu u prilog, zidanje crkve sv. Kuzme i Damjana u Blagaju dovršeno 1194. godine i da je crkva iste godine posvećena. Dubrovački povjesničar Nikola

Dubrovčanima, a Papa se iste godine i istog dana obratio i velikom županu Nemanji i braći mu Stracimiru i Miroslavu, preporučujući nadbiskupa Bernardina kao pastira i njihovih duša. Prema podacima spomenutih izvora vidi se da se njihova sadržina potpuno slaže s navodima Orbinija, Restija i Ranjine, tj. da je crkva sv. Kuzme i Damjana u Zahumlju posvećena 1194. godine. To je upravo vrijeme kada su odnosi između Pape i kneza Miroslava bili dobri, a isto tako i odnosi između Dubrovčana i kneza Miroslava. Treba naglasiti da je tada stonski biskup Donat živio u izgnanstvu na otoku Lokrumu te kao takav nije mogao doći u obzir za posvećenje crkava u Zahumlju.

Ktitor crkve

Jedna poteškoća u cijeloj kombinaciji o ktitoru crkve sv. Kuzme i Damjana u Podgrađu kod Blagaja jest u Orbinijevu i Ranjininu podatku o županu Jurku umjesto o knezu Miroslavu. Ranjina naziva Jurka županom Raške, koji je u takvom svojstvu pozvao nadbiskupa Bernardina da posveti crkvu. Sigurno se ovdje ne radi o županu koji je upravljao jednom

određenom župom, nego o političkom predstavniku Zahumlja. To je mogao, kako tvrdi Vego, biti samo knez Miroslav, koji je mogao nositi dva imena - jedno narodno, drugo kalendarsko (Juraj, Jurko). Vego također naglašava kako se to ne može isključiti ako se uzme u obzir da navodi Orbinija i Ranjine nisu uzeti iz diplomatskih spisa. Također, teško je vjerovati da je u jednoj od glavnih humskih prijestolnica sjedio običan župan na određenom teritoriju, oko već tada vjerojatno postojećeg dvorca Bišće. Istodobno, na natpisu iz Blagaja župan naglašava da je zidao crkvu na svom imanju (svoih selijah). Selo u srednjem vijeku može, između ostaloga, označavati sessio, tj. imanje s gospodarskim zgradama.

Druga poteškoća je u upotrebi riječi župan, a ne knez ili veliki knez. No, prema Veginu mišljenju, u tome nema veće poteškoće jer se, između brojnih drugih natpisa, na natpisu, primjerice, u crkvi Presvete Bogorodice u Morači iz 1252. godine Vukan Nemanjić naziva, bez razloga, velikim knezom, iako se u drugim izvorima starijeg podrijetla naziva samo - kraljem, velikim županom ili knezom. Stoga Vego zaključuje da je knez Miroslav mogao nositi kalendarsko ime Jurko i titulu župana te da je on zidao crkvu sv. Kuzme i Damjana u Blagaju.

Imajući u vidu da su sveti Kuzma i Damjan zapravo drugim imenom i sveti vrači, nema sumnje da lokalitet u Blagaju, koji se i danas u narodu zove Vrači, čuva uspomenu na ovu srednjovjekovnu crkvu.

Dvorac (li) samostan

Inače, u blagajskom Podgrađu nalazio se dvorac Bišće, koji se u povijesnim vrelima spominje u 14. stoljeću. Tu su često odsjedali bosanski banovi i kraljevi prilikom posjeta Humu ili prilikom prolaza u druge oblasti današnje Hercegovine.

Istodobno, sačuvala se tradicija da je na tom mjestu postojala, ne samo crkva, nego i samostan. Naime, u vrijeme opsežnijeg istraživanja, na lokalitetu Vrači nađen je velik broj klesanog kamena od nekih građevina. Izvori i preostala građa upućivali su na potrebu detaljnijeg istraživanja na tom terenu. Probna arheološka iskopavanja su izvršena u srpnju i prosincu 1955. godine, i to na mjestu gdje se pretpostavlja da je

bila crkva sa samostanom i dvorac Bišće. U obližnjem vinogradu nađeni su ostatci zidova porušene građevine, za koju Vego, Anđelić, Kučan i Marić kažu da se može, dosta vjerojatno, pretpostaviti da je ostatak samostana ili crkve. Sačuvan je dio ulaznih vrata u objekt i dijelovi zidova na nekim stranama, zapadnoj i sjevernoj. Unutar čitavog objekta locirana je manja prostorija s očuvanim zidovima, dužine 9 metara, širine 3,4 metra. Istočni i južni dio velikog objekta potpuno nedostaje, ali je ipak na tom mjestu registrirana žbuka gdje su zidovi bili smješteni. Naime, vlasnik je na tom mjestu krčio zemlju za vinograd i kamen smještio na gomilu, što je i temeljni razlog zbog kojega se nije moglo ustanoviti kakav je izgled imao cijeli građevinski kompleks. Arheolozi su materijal pregledali te je ustanovljeno da profiliranih i drugih ornamentiranih kamenih dijelova nije bilo, nego tek nekolicina koji su služili kao potpornji drvenim gradama. Prema ostatku klesanog kamena Vego zaključuje da je cijeli objekt bio velik, podijeljen u više prostorija. Izgleda da je zgrada bila duga 19,2 metra, široka 12,60 metara. Također je ustanovljeno da je objekt imao i barem još jedan kat osim prizemlja. Prostorije su bile nabijene žbukom, a ispod nje su bili ostatci rimske cigle, što dokazuje masa rimske cigle nađena na lokalitetu prilikom iskopavanja. U samom objektu nađen je dio kanalizacije koju su činili kameni žlijebovi. Uza sve navedeno, preostao je dio lijepo ornamentiranoga kamena i jedan pozlaćeni prsten s ugraviranim konjem. Marko Vego, Pavao Anđelić, Ante Kučan i Zdravko Marić u pisanim tragovima koji su nam ostavili tvrde kako nema nikakve sumnje da se ovdje radi o srednjovjekovnom dvorcu u Bišću u Podgrađu, koji navode povijesni zapisi, što će reći da je dvorac Bišće bio politički centar Huma i u 12. stoljeću.

Također je važno naglasiti da na drugom mjestu u Podgrađu nema ostataka srednjovjekovnih ruševina, osim upravo na ovome mjestu.

Blagajska ploča danas se čuva u Zemaljskom muzeju BiH u Sarajevu, dok je drugi materijal arheološke vrijednosti s ovoga lokaliteta, po završetku arheološkoga iskopavanja, pohranjen u Muzej Hercegovine u Mostaru.

Toni Šarac

Tko je bio Sulejman Veličanstveni?

Večernji sati su predviđeni za odmaranje uz televiziju koja je u današnje vrijeme postala neizbježna. U potrazi za nekim ugodnim filmom ili pak poučnom dokumentarnom emisijom, često naiđemo na seriju koja nam odmah privuče pažnju, ako ništa zbog zvučnog jezika. Svi znamo da je to samo jedna od onih turskih serija koja je nadahnuta nekom ljubavnom pričom, obiteljskim problemima, intrigama, ubijanjima,

spletkama i još kojom patetičnom temom. Jedna od takvih serija jest i *Sulejman Veličanstveni*, veliki vladar Otomanskoga Carstva koji je uživao ljubav mnogih žena. Spletke, ratovi, raskošne zabave, veličanstvene haljine te skupocjeni nakit samo su neke odlike koje obilježavaju navedenu seriju.

Ili nam se sve ovo bar tako prikazuje kako bi zapravo “šminkom” koju koriste prekrili cijelu povijest njegove vlasti? Kako zapravo mi vidimo sultana Sulejmana - kana dok zadubljeno gledamo “ljubav koja je nadahnuta poviješću”? Serija koja je opustošila ulice i koja se prikazuje otprilike dva-tri mjeseca postala je glavni hit i tema svih razgovora u našoj okolini. Ne pamtim da je ovoliko ljudi odavno bilo zalučeno nekom serijom toliko da bi ostavljali sve poslove, obveze, druženja i ostali ispred ekrana te gledali površni sjaj sultanovih

žena, intrige i ubijanja turskih vezira i vojnika i dosta drugih negativnih strana. Ili se možda sjećam ovakve zalučnosti unatrag deset do dvanaest godina kada su bile popularnije španjolske saponice po imenu Esmeralda, Stočar s Brunom Mezengom koje su ipak promicale kakve-takve vrijednosti? No, to je druga tema.

Mlade ljude, ali i one starije žene u seriji o životu Sulejmana Veličanstvenog privlači zapravo sav taj površni sjaj, nakićenost glavnih i sporednih uloga, uređenja interijera koje odišu kraljevskim bogatstvom. Tolika zalučnost za nakitom haremskih žena dosegla je svoj vrhunac kada su djevojke i žene počele kupovati nakit koje su vidjele na sultanovim ženama. Iako su u navedenoj seriji prikazani brojni ratni pohodi Sulejmana Veličanstvenog i njegove ratne postrojbe, ljudi su danas zaboravili zapravo što je njegova silna vojska ostavila za sobom, koliko je majki rasplakala, koliko je djece poubijala, te koliko je ljudi osiromašila. Mnogi su narodi propatili s njegovom vlašću te mnoge države izgubile svoje dostojanstvo. Jedna od njih je

Bosna i Hercegovina. U vrijeme dolaska Sulejmana Veličanstvenog na prostore BiH kršćanski narod nije imao nikakvih prava te sve što je bilo kršćansko predstavljalo je nevjeru, nepoštivanje zakona, kriminal i mnoge druge “epitete” koje su nam upravo u tadašnje vrijeme dodjeljivali zahvaljujući Sulejmanu Veličanstvenom i njegovoj vlasti. Crkva diljem BiH nije mogla koraka napraviti, a da ne bi dobila dopuštenje od tadašnje vlasti Carigrada koji je tada upravljao svime. Ne morate biti povjesničar da bi zaključili da smo imali vrlo malo, skoro nikako takvih dopuštenja, tako da su mnoge crkve, samostani, kapele, bogomolje propale i do dana današnjeg nisu obnovljene.

Turska vojska je bila jedna od jačih vojnih postrojbi koju je zapravo ustrojio Sulejman. Imala je svoje

metode ratovanja koje se ni do dana današnjeg ne mogu usporediti s poštenim metodama ratovanja, ili pak obrambenim metodama ratovanja. Druge vojske koje su branile svoje države i svoj narod nisu imale nikakvu priliku pored toliko opremljene, ali nepravedne sultanove vojske koja je nanijela mnogo zla: pljačke, paleži sela, silovanje žena, ubijanje civila i djece... Sve što je imalo simbol kršćanstva, kao npr. križ, bilo je izvrgavano raznom nemoralnom ruglu na očigled cijeloga svijeta. Narod je prihvatio seriju *Sulejman Veličanstveni* bez gledanja iza kulisa i onoga što se događalo u povijesti ovoga vladara koji je pokosio kršćanski narod, narod

koji je branio svoje mjesto, svoje domove i svoju djecu. Sav novac koji je uložen u snimanje serije, u veličanstvene haljine sultanovih žena i miljenica, u odore koje je Sulejman nosio i mijenjao za svaku prigodu, za gradnju kopije harema Otomanskoga

Carstva u kojem su bile sve njegove žene i djeca uspio je velikom dijelu Europe, a i svijeta, zamazati oči i prikazati sultana u najboljem svijetlu, kao: velikodušnog, brižnog i dobrog vladara, umjerenog u jelu i piću te tolerantnog prema drugim religijama. No, ipak to mogu opovrgnuti oni koji su živjeli za vrijeme njegove vlasti, koji su okusili bol i nemoral njegove vladavine, koje su mučili njegovi vojnici.

I na kraju se može završiti s jednom mišlju - večernje sate pokušajte usmjeriti na neke pozitivne, lijepe stvari unutar vaše obitelji: molitvu krunice, druženje s djecom, prijateljima, a ne te obiteljske trenutke, koje imate slobodne u ovom svijetu užurbanosti, potrošiti na zadivljeno gledanje sultana Sulejmana i njegova osvajanja država koje je osvojio na krvi nedužnih ljudi.

Marjana Perutina

Iz Matice krštenih naše župe za 2012. godinu

17./2011. Andrej Jozić, sin Ivana Zlomislića i Svjetlane r. Kostić, rođen 24. listopada 2011.; kršten 25. prosinca 2011., kum Zdravko Marčinko.

18./2011. Petra Tokić, kći Jerka Tokića i Marije r. Petričušić, rođen 23. studeni 2011., kršten 27. prosinca 2011., kuma Dragica Tokić.

1./2012. Jakov Marić, sin Krasnodara Marića i Dijane r. Crnjac, rođen 7. prosinca 2011., kršten 19. veljače 2012., kum Marko Marić.

2./2012. Marta Puljić, kći Igora Puljića i Mirele r. Soldo, rođena 23. prosinca 2012., krštena 19. veljače 2012., kuma Ivona Marić.

3./2012. Matea Puljić, kći Igora Puljića i Mirele r. Soldo, rođena 23. prosinca 2012., krštena 19. veljače 2012., kuma Sanela Cvitanović.

4./2012. Lucija Vujičević, kći Borisa Vujičevića i Slavice r. Čuljak, rođena 15. prosinca 2011., krštena 19. veljače 2012., kuma Marina Čuljak.

5./2012. Ante Karlović, sin Josipa Karlovića i Ana r. Petričević, rođena 19. prosinca 2011., krštena 19. veljače 2012., kum Boris Dujmović.

7./2012. Jakov Bitunjac, sin Emila Bitunjca i Vesne r. Kelava, rođena 28. studeni 2011., krštena 09. travnja 2012., kum Ivan Vujičević.

8./2012. Lara Knezović, kći Ante Knezovića i Renate r. Jerković, rođena 18. siječnja 2012., krštena 15. travnja 2012. kuma Ivana Čović.

9./2012. Anđela Jurilj, kći Slaviše Jurilja i Marine r. Mandarić, rođena 14. siječnja 2012., krštena 15. travnja 2012., kuma Biljana Barbarić.

10./2012. Noa-Danica Šagolj, kći Željka Šagolja i Branke r. Kovačević, rođena 25. studenog 2011., krštena 15. travnja 2012., kuma Ljubica Bajo.

11./2012. Nola-Katica Šagolj, kći Željka Šagolja i Branke r. Kovačević, rođena 25. studenog 2011., krštena 15. travnja 2012., kuma Mia- Marija Talić.

12./2012. Marin Pranjić, sin Pavla Pranjića i Ive r. Boškić, rođen 21. siječnja 2012., kršten 22. travnja 2012., kum Viktor Zubac.

13./2012. Petar Cipetić, sin Roberta Cipetića i Svjetlane r. Štork, rođen 11. ožujka 2012., kršten 22. travnja 2012., kum Stanko Leko.

14./2012. Ivan-Pavao Boltar, sin Vladimira Boltara i Inge r. Pehar, rođen 12. srpnja 2011., kršten 1. svibnja 2012., kum Dubravko Gašpar.

15./2012. Marko Dragoje, sin Kristijana Dragoje i Sanele r. Malkić, rođen 25. ožujka 2012., kršten 6. svibnja 2012., kum Filip Papac.

16./2012. Monika Kupanovac, kći Stanislava Kupanovca i Lucije r. Jurić, rođena 3. ožujka 2012., krštena 6. svibnja 2012., kuma Karolina Trlin.

17./2012. Matej Filipović, sin Ivana Filipovića i Danijele r. Biloš, rođen 11. ožujka 2012., kršten 6. svibnja 2012., kum Mirko Sesar.

18./2012. Jakov Prkačin, sin Joze Prkačina i Ane r. Vasilj, rođen 26. ožujka 2012., kršten 03. lipnja 2012., kum Željko Rašić.

19./2012. Doris Maroš, kći Donalda Maroša i Darije r. Pavlović, rođena 26. ožujka 2012., krštena 17. lipnja 2012., kuma Josipa Vranješ.

20./2012. Lucija Gašić, kći Borisa Gašića i Mirele r. Skender, rođena 31. ožujka 2012., krštena 17. lipnja 2012., kuma Sonja Petrović.

21./2012. Iva Zekić, kći Mije Zekića i Marije r. Glamuzina, rođena 4. travnja 2012., krštena 1. srpnja 2012., kuma Biljana Čokara.

22./2012. Iva Brljević, kći Mladena Brljevića i Ivane r. Mikulić, rođena 6. svibnja 2012., krštena 14. srpnja 2012., kuma Kristina Puljić.

23./2012. Mia Žilić, kći Zorana i Josipe r. Mandarić, rođena 30. lipnja 2012., krštena 19. kolovoza 2012., kuma Ivona Mandarić.

24./2012. Antonija Markić, kći Mladena Markića i Josipe r. Zeko, rođena 23. srpnja 2012., krštena 26. kolovoza 2012., kuma Josipa Jurić.

25./2012. Mihaela Novaković, kći Josipa Novakovića i Gorjane r. Buhač, rođena 26. srpnja 2012., krštena 26. kolovoza 2012., kuma Inga Bodul-Pranjaković.

26./2012. Jelena Čonda, kći Maria Čonda i Željke r. Gavrić, rođena 26. travnja 2012., krštena 08. rujna 2012., kuma Jelica Gavrić.

27./2012. Mia Matoš, kći Maria Matoša i Matee r. Bulić, rođena 7. srpnja 2012., krštena 16. rujna 2012., kuma Marinela Matoš.

28./2012. Matea Puljić, kći Tomislava Puljića i Andrijane r. Vujičević, rođena 22. kolovoza 2012., krštena 14. listopada 2012., kuma Valerija Kašljević.

29./2012. Antea Biloš, kći Slavena Biloša i Marijane r. Pranjić, rođena 5. kolovoza 2012., krštena 14. listopada 2012., kuma Žaklina Jozinović.

30./2012. Lana Soldo, kći Roberta Solde i Dajane r. Jurić, rođena 24. rujna 2012., krštena 11. studenog 2012., kuma Ivana Vučić.

Iz Matice vjenčanih naše župe za 2012. godinu

1. **Božo Puljić** i **Andrijana Zlomislić**–vjenčani 14. siječnja 2012.
2. **Slaven Biloš** i **Marijana Pranjić**–vjenčani 18. veljače 2012.
3. **Zdenko Pinjuh** i **Sanja Jakovljević**–vjenčani 25. ožujka 2012.
4. **Silvio Markota** i **Tijana Rajić**–vjenčani 21. travnja 2012.
5. **Josip Masatović** i **Renata Vidačković**–vjenčani 16. lipnja 2012.
6. **Predrag Čosić** i **Ivana Rako**–vjenčani 28. srpnja 2012.

7. **Ivan Kukulj** i **Kristina Džalto**–vjenčani 15. rujna 2012.
8. **Marijan Šunjić** i **Mira Šitum**–vjenčani 25. rujna 2012.
9. **Ante Kriste** i **Monika Puljić**–vjenčani 6. listopada 2012.
10. **Saša Šaran** i **Marina Biloš**–vjenčani 20. listopada 2012.
11. **Toni Kostić** i **Mirela Stanić**–vjenčani 27. listopada 2012.

Iz knjige prvopričesnika naše župe za 2012. godinu (29. travnja)

1. Anđelić Toni	12. Mlikota Marija
2. Batinić Lidija	13. Pavlović Marijan
3. Ćuraković Luka	14. Perić Dalibor
4. Dragičević Sara	15. Perić Ivona
5. Dragić Ivan	16. Petrović Ana
6. Goluža Tomislav	17. Petrović Andro
7. Gotovac Stanko	18. Pinjuh Dajana
8. Jonjić Sara	19. Pinjuh Nikolina
9. Krešo Gabrijela	20. Puljić Klara
10. Krešo Krešo	21. Soldo Marko
11. Kukrika Nina	22. Topić Laura

Iz matice krizmanih naše župe za 2012. godinu (20. svibnja)

1. Andačić Manuel	20. Krešo Ana	39. Petrović Sara
2. Anđelić Mateo	21. Krešo Ivan	40. Puljić Antonela
3. Antunović Dario	22. Krtalić Nenad	41. Puljić Ivan
4. Babić Antonija	23. Kvesić Toni	42. Rajić Josip
5. Bitunjac Luka	24. Leko Luka	43. Rako Antonija
6. Bracić Luka	25. Livaja Nikola	44. Stojanović Dario
7. Brljević Katarina	26. Mlikota Marija	45. Šakota Matea
8. Buconjić Luka	27. Palac Jakov	46. Šekerija Vinko
9. Bukvić Nikolina	28. Paškalg Zoran	47. Škobalj Mario
10. Dogan Ivona	29. Pavlinović Ana-Marija	48. Šljivić Ivan
11. Filipović Petar	30. Pavlović Luka	49. Trlin Domagoj
12. Jakovljević Tomislav	31. Pažin Anđela	50. Trlin Mateo
13. Jonjić Julian	32. Perić Dario	51. Turić Nikolina
14. Jozić Petar	33. Perić Josip	52. Vrebac Ivana
15. Jurić Ivana	34. Perić Mladen	53. Vujičević Dragan
16. Jurić Ivan	35. Perić Tanja	54. Vukoja Ivan
17. Kaleb Antonio	36. Petrović Ivan	55. Vukoja Ivan
18. Kalem Darko	37. Petrović Marko	56. Zovko Josipa
19. Karlušić Nikola	38. Petrović Mateo	

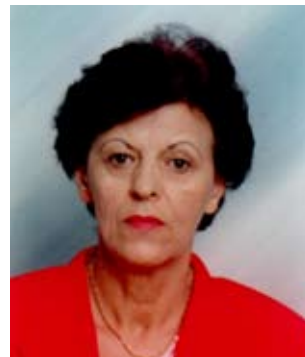
Iz Matice umrlih naše župe za 2011. godinu

Fra Petar Vlašić, župnik naše župe od 1991.-1999. god.
Preminuo 8. studenoga 2012. kao župnik u Međugorju gdje je i sahranjen.

Goran Kavelj

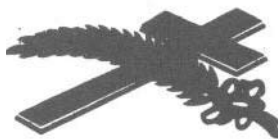
Terezija Kolovrat

Olga Krtalić

Anica Zlomislčić

Ankica Pracajić

Anica Dogan

Matija Marić

Stoja Krtalić

Mato Čančar

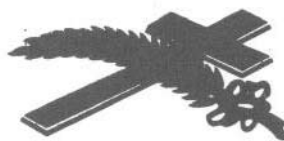
Stanko Topić

Anđelko Puljić

Tomislav Kovačević

Janja Raguž

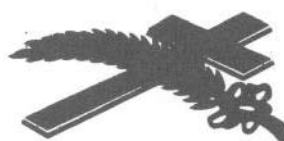
Mihovil Dragić

Mirjana Golemac

Ante Marić

Anka Kešelj

Drago Šimunović

Anto Krtić

Luca Mandarić

Jelka Kordić

Darko Lovrić

Marija Zdilar

Danica Šetka

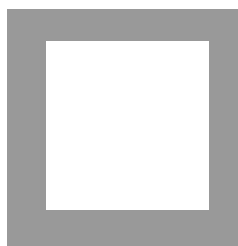
Ivan Banović

Jozo Puljić

POČIVALI U MIRU BOŽJEM!

Kako treba izgledati osmrtnica

S bolju u srcu i s vjerom i nadom u uskrsnuće tijela i život vječni javljamo rodbini i prijateljima da je naša draga majka, sestra, baka...

ŠIMA ŠIMIĆ žena Šimunova

primivši sakramente kršćanske utjehe i okrepe preminula u Gospodinu u utorak 18. svibnja 2004. u 10 sati, nakon duže bolesti u 80. godini života. Pogrebna povorka polazi ispred obiteljske kuće Pokojnice u srijedu 19. 5. 2004. u 16 sati u ... Sprovodni obred obaviti će se na katoličkom groblju ...Sveta misa zadušnica slaviti će se 20. svibnja 2004. u 8 sati u župnoj crkvi u ...

POČIVALA U MIRU BOŽJEM!

Ožalošćena rodbina: muž ŠIMUN; sinovi MATEJ, MARKO i LUKA; kćeri IVA i MARA; brat PETAR; sestra MARA, nevjeste MARTA i MARIJA; unučad ...; zetovi ... te ostala rodbina i prijatelji. Umjesto vijenaca na grob Pokojnice, može se dati prilog u karitativne svrhe!

Mostar, 18. svibnja 2004.

“Srijedom na Buni” (godišnji kalendar HKM-a za 2012./2013. godinu)

☺ “Srijedom na Buni” – Radni kalendar 2012./2013. ☺		☺		☺		☺		☺		☺			
mjesec uvođenja novih i potvrđivanja starih članova	mjesec pripreme i proslave Božića	mjesec blizne pripreme za Stepinčevo	mjesec proslave Stepinčeva	mjesec gostujućih predavača kroz korizmu te pripreme za Uskrs	mjesec pripreme za Sisak	mjesec pripreme za PRESVETO TROJSTVO	lipanj						
listopad	studeni	prosinac	siječanj	veljača	ožujak	travanj	svibanj						
3.10.2012. 20h I. skupština HKM-a	07.11.2012. 20h Molitveni susret: Karitativna sekcija	05.12.2012. 20h Molitveni susret: Uže vodstvo HKM-a	02.01.2013. Slobodna srijeda	06.02.2013. Slobodna srijeda - Trodnevica za Stepinčevo	03.03.2013. 20h Gostujući predavač	03.04.2013. 20h VII. KATEHEZA (Godina vjere): Medijska sekcija	01.05.2013. Slobodna srijeda	05.06.2013. Druga (završna) skupština HKM-a					
10.10.2012. 20h - biranje užeg vodstva (predsjednika, potpredsjednika i tajnika HKM-a)	14.11.2012. 20h II. KATEHEZA (Godina vjere) Animatora sekcija	12.12.2012. 20h IV. KATEHEZA: (Godina vjere) Dramska sekcija	09.01.2013. Slobodna srijeda	13.02.2013. 20h Molitveni susret: Animatora sekcija	13.03.2013. 20h Gostujući predavač	11.04.2013. 20h Molitveni susret: Liturgijska sekcija	08.05.2013. 20h IX. KATEHEZA (Godina vjere): Uže vodstvo						
17.10.2012. 20h -popunjavanje upisnica u sekcije	21.11.2012. 20h Molitveni susret: Sportska sekcija	19.12.2012. 20h HKM-ova priprema za Božić- Žive jaslice	16.01.2013. 20h Molitveni susret: Medijska sekcija	20.02.2013. 20h VI. KATEHEZA: (Godina vjere): Sportska sekcija	20.03.2013. 20h Gostujući predavač	17.04.2013. 20h VIII. KATEHEZA (Godina vjere): Animatora sekcija	15.05.2013. 20h Molitveni susret: Karitativna sekcija						
23.10.2012. 20h I. KATEHEZA (Godina vjere) Medijska sekcija	28.11.2012. 20h III. KATEHEZA: (Godina vjere) Liturgijska sekcija	26.12.2012. Slobodna srijeda- Božićni dani	23.01.2013. 20h V. KATEHEZA: (Godina vjere) Karitativna sekcija	27.02.2013. 20h Molitveni susret: Dramska sekcija	27.03.2013. Slobodna srijeda - Uskrsni dani	24.04.2013. 20h Molitveni susret: Sportska sekcija	22.05.2013. 20h X. KATEHEZA (Godina vjere): Uže vodstvo						
31.10.2012. 20h			30.01.2013. 20h Prezentacija: Bl. Alojzije Stepinac				29.05.2013. 20h Slobodna srijeda						

Župni božični zbor